

İletişim Fakültesi

**Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü
Ulusal Aile Çalıştayı**

26 Eylül 2025
Cuma

Saat:
09.00 - 12.30

Göztepe
Kampüsü Gençlik
Ofisi

İletişim Fakültesi

Sunuş

İletişim Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Mehmet Emin Babacan

Saygıdeğer misafirler,

Kıymetli meslektaşlarım,

Kamu kurumları, sektör ve sivil toplum kuruluşlarının çok değerli temsilcileri,

Sevgili öğrenciler,

Hepiniz Fakültemiz ev sahipliğinde, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü hocalarımızın emeğiyle hazırlanan Ulusal Aile Çalıştayı' na hoş geldiniz...

Aile; toplum olmanın, medeniyet kurmanın, insanlık hikayesinin devam etmesinin merkezidir. İnsanların dünyaya gözlerini açtıkları, ilk değerleri öğrendikleri ve kişiliklerini şekillendirdikleri yer ailedir. Toplamların sağlıklı ve dengeli bir şekilde gelişebilmesi için güçlü aile yapılarının varlığı büyük önem taşır. Bu nedenle aile, bireylerin yalnızca biyolojik ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda psikolojik, sosyal ve kültürel gereksinimlerini de karşılayan en önemli kurumdur.

İnsan Olmanın İlk Adımı: Aile

Aile, bireyin ilk sosyal çevresidir. Çocuklar, aile içerisinde sevgi, saygı, hoşgörü, sorumluluk, empati ve daha birçok değeri öğrenirler. Bu açıdan sağlıklı bir aile kuran Anne-Baba tutumları, çocukların karakter gelişimini doğrudan etkiler. Sağlıklı aile ortamında büyüyen bireyler, özgüvenli, sorumluluk sahibi, topluma ve insanlığa faydalı kişiler olarak yetişirler.

Günümüzde farklı disiplinlerde yürütülen araştırmalar parçalanmış aile çocuklarının birçok psikolojik ve psikosomatik rahatsızlıklarla karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Örneğin;

1. Kaygı bozuklukları
2. Bağlanma sorunları
3. Depresyon
4. Davranış bozuklukları
5. Düşük benlik saygısı ve özgüvensizlik
6. Madde kullanımı ve bağımlılık
7. Vb...

İletişim Fakültesi

Bu açıdan aile olmak, sağlıklı aile olabilmek bireyin sağlıklı yetişmesinin en önemli unsurudur.

Toplumsal Düzenin Korunması: Aile

Aile, toplumsal düzenin devamlılığında da en önemli rolü üstlenir. Tarih boyunca farklı uygarlıkların insanlık adına biriktirdiği hemen her şey aile kurumunun varlığı ile hayat bulmuştur. Toplumda sosyal sermayenin, ahlaki değerlerin, geleneklerin ve kültürün nesilden nesile aktarılması büyük ölçüde aile aracılığıyla olur. Böylece bireyler, topluma uyum sağlayarak sosyal barışın, toplumsal güvenin korunmasına katkıda bulunurlar.

Aile bağlarının güçlü olduğu toplumlarda suç oranları, şiddet olayları ve sosyal problemler daha az görülür. Çünkü aile, bireylere aidiyet duygusu kazandırır ve onları dış tehditlere karşı korur. Aile desteğini hisseden bireyler, hayatta daha sağlıklı kararlar alabilirler. Yaşadıkları sarsıcı süreçlere karşı daya dirençli ve dayanıklı olabilirler.

Bir toplumun kimliğini oluşturan değerler, inançlar ve gelenekler aile içerisinde öğretilir. Dilin, kültürün ve tarih bilincinin yaşatılması büyük ölçüde aile sayesinde gerçekleşir. Örneğin tarihimizin en önemli dönüm noktalarından olan Çanakkale Savaşı, Kurtuluş Savaşı ve daha nice savaş ve zaferlerin kazanılmasında güçlü aile yapımızın payı çok yüksektir. Aile, bu yönüyle toplumun hafızasını ve sürekliliğini koruyan en önemli kurumdur.

Kapitalizm Pençesinde Aile

Saygıdeğer katılımcılar, değerli hocalarım,

Toplumun da Ailenin de özü ve temeli insandır. Fakat günümüzde kapitalizm kadim insanlık birikiminive insan tanımını değiştirerek, insanı salt arzuları, güdüleri ve hazları üzerinden tüketen bir varlık olarak tanımlamaktadır. Böylelikle insan, insanlık tarihi içerisindeki hayatın öznesi olma konumundan indirgenerek kimi zaman tüketimin, kimi zaman teknolojinin bir aparatına dönüştürülmektedir. Akademi dünyasında transhumanizm ve post hümanizm tartışmaları ile de bu insan tanımının felsefesi yapılmaktadır. Ayrıca toplumsal cinsiyet tartışmaları ile de varoluşundan kopartılarak tanımlanan insan, medya içeriklerinden gündelik hayatın her alanında tüketilen bir nesneye dönüştürülmektedir.

İletişim Fakültesi

Bu bakımdan aileyi konuşmadan önce insanın nasıl tanımlandığı, konumlandırıldığı çok daha hayati önemdedir. İnsan, kimlik karmaşasının yaşatıldığı, tüketimin nesnesi olarak tanımlandığı, teknoloji ekosistemi karşısında potansiyelinin eridiği bir düzlemde, ontolojik ve epistemolojik bir girdaba düşer olmaktadır. Böylece fitratına, özüne, kendi hakikatine yapancılaştan insanın sağlıklı bir aile kurması, sağlıklı bir toplum meydana getirmesi de zor olacaktır.

Özetle vahşi kapitalizmin gölgesinde kalan insanın tarihi rolünü, evrendeki yerini ve rolünü yeniden düşünmek zorundayız. İnsanı yaşadığı hayatta güçlü kılacak, iradesi ile hayatın öznesi kılacak bir bilinçle hareket etmek zorundayız. Söz konusu bu zorunluluk sadece bir coğrafyanın, bir dinin, bir kültürün, bir toplumun sorumluluğundan öte, insanlık ailesinin ortak sorumluluğu olarak görülmelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle Aile Çalıştayımızın hayırlı olmasını diliyorum,
Yine çalıştayımızın ve ortaya çıkacak sonuçların; insanın hak ettiği değeri bulması, ailenin ıslah edilmesi ve sağlıklı bir toplumun inşa edilmesine katkı sunmasını temenni ediyorum,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum, kalın sağlıcakla...

İletişim Fakültesi

Sunuş

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Ebru Özgen

Saygıdeğer katılımcılar, değerli akademisyenler,
Hepiniz Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü tarafından düzenlenen Ulusal Aile Çalıştayı'na, "Sürdürülebilir Aile Birliği" temasıyla gerçekleştirdiğimiz bu özel buluşmaya hoş geldiniz.

Bugün burada bir kavramı tartışmaktan çok daha fazlasını yapıyoruz.
Bugün, insanı merkeze alan bir değerler bütünü, aileyi, yeniden anlamlandırmak; değişen dünyanın hızına rağmen bağlarımızı korumanın yollarını konuşmak üzere bir aradayız.

Çünkü biz biliyoruz ki aile yalnızca geçmişimizin değil, geleceğimizin de sürdürülebilirliğini belirleyen en temel toplumsal yapıdır.

"Sürdürülebilirlik" kavramı yıllardır ekonomi, çevre, teknoloji ya da kent yaşamı üzerinden tartışılıyor.

Oysa sürdürülebilir toplumun kalbinde sürdürülebilir aile vardır.

Bir toplumun sosyal dokusu, yalnızca altyapılarla, politikalarla değil; ailede kurulan güven, sevgi, saygı ve adalet duygusuyla ayakta kalır.

Aile, bireyin dünyaya ilk kez "ait" hissettiği, değerlerle buluştuğu, empatiyi öğrendiği, yani insanlaşmanın başladığı yerdir.

Bugün "sürdürülebilir aile birliği" dediğimizde, sadece aynı çatı altında yaşamaktan değil, birbirini anlamak, dinlemek, birlikte büyümek ve birlikte dönüştürmekten söz ediyoruz.

Modern çağın getirdiği dijital mesafeler, ekonomik belirsizlikler, değişen toplumsal roller; aileyi kimi zaman savunmasız bırakabiliyor.

Tam da bu noktada iletişim, aile birliğinin sürdürülebilirliğini sağlayan en güçlü araç hâline geliyor.

İletişim Fakültesi

Çünkü iletişim, sadece konuşmak değil; duymak, anlamak, fark etmek ve bağ kurmaktır. İletişim fakültesi halkla ilişkiler ve tanıtım bölümü olarak bizler, bu çalıştayla aileyi toplumsal sürdürülebilirliğin merkezine yerleştiren bir bakış açısı geliştirmeyi hedefliyoruz.

Burada tartışılacak her bildiri, her öneri, yalnızca akademik bir katkı değil; aynı zamanda daha güvenli, daha saygılı ve daha bilinçli bir topluma yapılan bir yatırımdır.

Çünkü güçlü aileler olmadan güçlü toplumlar inşa edilemez.

Değerli katılımcılar,

Bu çalıştay aynı zamanda "Aile Yılı" kapsamında yürüttüğümüz bütüncül bir akademik çabanın da parçası.

Bu bağlamda Sürdürülebilir Aile Birliği kitabı ve bu temaya adanmış diğer akademik çalışmalarımızla, aile kavramını yalnızca kültürel bir miras değil, geleceğe taşınması gereken bir toplumsal sorumluluk alanı olarak ele alıyoruz.

Bu sorumluluğu taşıyan herkes, bir toplumun yarınını şekillendiren görünmez mimarlardır.

Sözlerimi tamamlarken, bu çalıştayın hazırlanmasında emeği geçen tüm öğretim üyelerimize, paydaş kurumlara ve özellikle bugün burada fikirleriyle bize ışık tutacak tüm katılımcılara en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Dilerim ki bu çalıştay, "aile" kavramını geçmişin bir anısı olarak değil, geleceğin bir umudu olarak yeniden inşa etmemize katkı sağlar.

Ve bizler, her alanda olduğu gibi bu alanda da iletişimin gücüyle, sevgiyle, dayanışmayla sürdürülebilir bir gelecek kurabiliriz.

Hepinize verimli, ilham dolu bir çalıştay diliyorum.

Hoş geldiniz.

İletişim Fakültesi

Çalıştay Hakkında

2025 yılı Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından “Aile Yılı” olarak ilan edilmiştir. Bu bağlamda, kutsal aile kurumunun öneminin vurgulanmasının yanı sıra aile içindeki birlik ve beraberliğin korunması ve mevcut riskler karşısında ailenin topyekûn desteklenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmacılar ve kamu politikalarını oluşturmakla görevli olan yetkililer, son zamanlarda kişilerarası iletişimde bireylerin zorlandığını gözlemlemektedirler. Kişilerarası ilişkilerde problem yaşayan bireyler aile içi ilişkilerinde de sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu kapsam dahilinde Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü aile kurumunun sürdürülebilir bir ilişki ve iletişim içinde olmasının önemini vurgulamaktadır. Aile yapısının güçlendirilmesinin ekonomi, iletişim, sağlık, eğitim, psikoloji ve sosyoloji başlıklarında incelenmesini amaçlayan bu çalıştay, aile birliğinin korunmasında ana başlıklar üzerinden alt boyut saptanmasını, tartışılmasını ve çözüm önerilerinin geliştirilmesini ihtiva etmektedir. Sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin daha kalıcı ve etkin işlemesi istatistik bulguların incelenmesi ile netleşmektedir.

Çalıştay Yöntemi

Konusunda otorite olan akademisyenler, uzmanlar tarafından belirlenen alt başlıklarla ve önerilerle çalıştay sonuç raporu ve kitabı hazırlanmasını hedefleyen çalıştay, beş aşamadan oluşmaktadır:

1. Çalıştay komisyonu oluşturularak, çalıştay ön hazırlık sürecinde amaçların saptanması ve görüşlerin alınması,
2. 26 Eylül 2025 tarihinde çalıştay komisyon üyeleri tarafından konu başlıklarının tartışılması, alt boyutlardaki görüşlerin alınması,
3. 26 Eylül 2025 tarihinde komisyon üyeleri tarafında geliştirilen öneriler ile sonuç raporunun oluşturulması,
4. Çalıştay sonrasında rapor bildirgesinin hazırlanması,
5. Çalıştay sonrasında komisyon üyelerinin görüşlerini yansıttıkları bildirilerinin kitap şeklinde yayınlanması hedeflenmektedir.

Doç. Dr. Ayşe Müge Yazgan

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü
Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı

İletişim Fakültesi

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Onur Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Mehmet Emin Babacan

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı

Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Ebru Özgen

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölüm Başkanı,
Marmara Üniversitesi

Çalıştay Programı Yöneticisi / Koordinatörü

Doç. Dr. Ayşe Müge Yazgan

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası
İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi

Grafik ve Tasarım

Arş. Gör. Ekin Dalman

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Marmara
Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Düzenleme ve Yürütme Kurulu

- **Prof. Dr. Ebru Özgen**

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölüm Başkanı, Marmara Üniversitesi

- **Prof. Dr. Serhat Ulağlı**

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı Başkanı, Marmara Üniversitesi

- **Prof. Dr. Emel Poyraz**

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi

- **Doç. Dr. Ayşe Müge Yazgan**

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi

- **Doç Dr. Betül Özkaya**

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölüm BaşkanYardımcısı, Reklamcılık ve Tanıtım Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi

- **Doç. Dr. Merve Çerçi**

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Reklamcılık ve Tanıtım Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi

- **Prof. Dr. Ayşe Ergün**

Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Başkanı, Marmara Üniversitesi

- **Prof. Dr. Zeynep Ökten**

İktisadi ve İdari Sosyal Bilimler Fakültesi, Nişantaşı Üniversitesi

- **Dr. Öğretim Üyesi Feyza Nur Püsküllü,**

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Maltepe Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Bilim Kurulu

- Prof. Dr. Ebru Özgen – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölüm Başkanı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Serhat Ulağlı – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı Başkanı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Emel Poyraz – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Alparslan Nas – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Reklamcılık ve Tanıtım Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Ayşe Ergün – Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Başkanı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Saime Erol– Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Başkan Yardımcısı, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. S. Serap Çiftçili – Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Çiğdem Apaydın Kaya – Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Kamer Gür – Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Zeynep Ökten – İktisadi ve İdari Sosyal Bilimler Fakültesi, Nişantaşı Üniversitesi
- Prof. Dr. Göknur Akçadağ –İktisadi ve İdari Sosyal Bilimler Fakültesi, Nişantaşı Üniversitesi
- Prof. Dr. Fatma Beğlü Dikeçligil – Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji, Genel Sosyoloji ve Metodoloji, Erciyes Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

- Doç. Dr. Ayşe Müge Yazgan – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Betül Özkaya – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölüm BaşkanYardımcısı, Reklamcılık ve Tanıtım Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Merve Çerçi – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Reklamcılık ve Tanıtım Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Zuhal Akbayır – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Bölümü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Bilge Şenyüz – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Araştırma Yöntemleri Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Zeynep Yelda Kadioğlu – İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Selda Ene – Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Gül Dilek Türk – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Deniz Güven – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Araştırma Yöntemleri Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Sümeyra Tüzün Tekkökoğlu – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Bölümü, Araştırma Yöntemleri Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Serhan Tezgeç – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Fatima Tuba Yaylacı – Nüfus ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü, Marmara Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

- Dr. Öğretim Üyesi Halil İbrahim Zeytin – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Araştırma Yöntemleri Anabilim Dalı,
- Marmara Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Erdem Varol – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Reklamcılık ve Tanıtım Anabilim Dalı
- Dr. Öğretim Üyesi ÜmmüGülsüm Talipoğlu – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Feyza Nur Püsküllü – Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Maltepe Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Derya Çıkılı Soylu – Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Maltepe Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Vildan Katmer Bayraklı – Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Maltepe Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Gözdenur Işıkçı Başkaya – Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Maltepe Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Özlem Pervan Van Dam – Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Maltepe Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Caner Yazıcıoğlu – İletişim Fakültesi, İstinye Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Çağrı Kara – İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, Kent Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi İrem Yalkı – İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi, Uluslararası Ticaret, Okan Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Çalıştay Raportörleri

- Doç. Dr. Gül Dilek Türk – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Deniz Güven – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Araştırma Yöntemleri Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Sümeyra Tüzün Tekkökoğlu – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Bölümü, Araştırma Yöntemleri Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Serhan Tezgeç – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi ÜmmüGülsüm Talipoğlu – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- Dr. Öğretim Üyesi Erdem Varol – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Reklamcılık ve Tanıtım Anabilim Dalı
- Arş. Gör. İrem Güleç – İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Program

- **09.00–09.30 Açılış Konuşmaları**

Prof.Dr. Mehmet Emin Babacan

İletişim Fakültesi Dekanı

Prof.Dr. Ebru Özgen

İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölüm Başkanı

- **09.30–11.30 Oturum Süresi**
- **11.30–12.30 Sonuç Bildirilerinin Okunması**
- **12.30–13.00 Teşekkür ve Kapanış**

İletişim Fakültesi

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Oturum Başlıkları

1. *Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi Ekonomi Yönetimi*
2. *Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi İletişimde İlişkiler*
3. *Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi Bireylerin Sağlık Yönetimi*
4. *Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi Bireylerin Eğitim Yönetimi: Annelik Babalık Eğitimi, Topluma Birey Yetiştirme Becerisi*
5. *Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi İlişkilerin Aile Sosyolojisi Alanında İncelenmesi*
6. *Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi İlişkilerin Aile Psikolojisi Alanında İncelenmesi*
7. *İstatistikî Bulgular*

İletişim Fakültesi

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi Ekonomi Yönetimi

Moderatör: Prof.Dr. Zeynep Ökten

Konuklar:

- Prof.Dr. Gökür Akçadağ
- Prof.Dr. Alparslan Nas
- Doç.Dr. Zeynep Yelda Kadioğlu
- Dr.Öğr.Üyesi İrem Yalkı

Raportör: Doç.Dr. Gül Dilek Türk

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi İletişimde İlişkiler

Moderatör: Prof.Dr. Serhat Ulağı

Konuklar:

- Dr. Sevim Sayım Madak - Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı
Bakan Yardımcısı
- Esra Ceceli İslam - Darülaceze Başkanı
- İskender Yönden - Gaziosmanpaşa Kaymakamı
- Yücel Koç - Türkiye Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni
- Dr.Öğr.Üyesi Caner Yazıcıoğlu
- Dr.Öğr.Üyesi Çağrı Kara
- Uzman Psikolog Selin Kılıç

Raportör: Arş.Gör İrem Güleç

İletişim Fakültesi

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi Bireylerin Sağlık Yönetimi

Moderatör: Prof.Dr. Ayşe Ergün

Konuklar:

- Prof.Dr. Saime Erol
- Prof.Dr. S.Serap Çiftçili
- Prof.Dr. M.Çiğdem Apaydın
- Prof.Dr. Kamer Gür

Raportör: Doç.Dr. Deniz Güven

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi Bireylerin Eğitim Yönetimi: Annelik Babalık Eğitimi, Topluma Birey Yetiştirme Becerisi

Moderatör: Dr.Öğr.Üyesi Feyza Nur Püsküllü

Konuklar:

- Dr.Öğr.Üyesi Derya Çıkılı Soylu
- Dr.Öğr.Üyesi Vildan Katmer Bayraklı
- Dr.Öğr.Üyesi Gözdenur Işıkçı Başkaya
- Dr.Öğr.Üyesi Özlem Pervan Van Dam

Raportör: Dr.Öğr.Üyesi Mehmet Serhan Tezgeç

İletişim Fakültesi

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Ulusal Aile Çalıştayı

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi İlişkilerin Aile Sosyolojisi Alanında İncelenmesi

Moderatör: Prof.Dr. Emel Poyraz

Konuklar:

- Prof.Dr. Fatma Beğl  Dike li il
- Uzman Psikolog Esmâ Acar
- Uzman Kinik Psikolog Kevser Karaköse

Raportör: Dr.  r. yesi  mm g ls m Talipo lu

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile içi İlişkilerin Aile Psikolojisi Alanında İncelenmesi

Moderatör: Doç.Dr. Merve  er i

Konuklar:

- Ebru Co ar – Darülaceze Sosyolog
- Doç.Dr. Zühal Akbayır
- Dr.  r. yesi Fatima Tuba Yaylacı

Raportör: Doç.Dr. Sümeyra Tüzün Tekk ko lu

İletişim Fakültesi

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü **Ulusal Aile Çalıştayı**

İstatistiki Bulgular

Moderatör: Doç.Dr. Betül Özkaya

Konuklar:

- *Doç.Dr. Bilge Şenyüz*
- *Doç.Dr. Selda Ene*
- *Dr.Öğr.Üyesi Halil İbrahim Zeytin*
- *Dr. Gizem Özdel*

Raportör: Dr.Öğr.Üyesi Erdem Varol

İletişim Fakültesi

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile İçi Ekonomi Yönetimi Rapor

Katılımcılar:

Moderatör: Prof. Dr. Zeynep Ökten

Prof. Dr. Göknur Akçadağ

Prof. Dr. Alparslan Nas

Doç Dr. Zeynep Yelda Kadioğlu

Dr. Öğr. Üyesi İrem Yalkı

Raportör: Doç Dr. Gül Dilek Türk

Giriş

Bu oturumda, aile içi ekonomi yönetiminin kişilerarası iletişim, aile birliğinin korunması, doğurganlık eğilimleri, tüketim alışkanlıkları ve gençlerin istihdam süreci üzerindeki etkileri tartışılmıştır. Katılımcılar, ekonomik dinamiklerin aile yapısının sürdürülebilirliğini ve bireylerin rollerini nasıl dönüştürdüğünü farklı açılardan ele almıştır. Oturumda öne çıkan temel başlıklar kadın istihdamı, doğurganlık oranlarındaki düşüş, tüketim kültürünün etkisi, NEET (ne eğitimde ne istihdamda) gençlerin durumu ve çocuk yetiştirmenin ekonomik maliyetidir. Bu başlıklar altında dile getirilen görüşler, sorun alanları ve çözüm önerileri aşağıda özetlenmiştir.

Kadının İstihdama Katılımının Aile ve Ulusal Ekonomi Üzerinde Etkisi

Ulusal Eğitim 2023 yılı istatistiklerine göre Türkiye’de 25 yaş ve üzeri üniversite mezunu kadın oranı nüfusun yüzde 22,7’sini oluşturmaktadır. TÜİK tarafından yapılan önemli bir çalışmanın sonucuna göre ise, ebeveynin tamamladığı eğitim düzeyine göre ferdin tamamladığı eğitim düzeyi oranına bakıldığında, ebeveynin eğitim seviyesi yükseldikçe bireyin eğitim düzeyinin yükseldiği görülmektedir. 2023 yılı verilerine göre üniversite mezunu annelerin çocuklarının %84,6’sının yükseköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Bu sonuç bize kadının eğitim düzeyi yükseldikçe gelecek nesillerdeki eğitim oranının da arttığı sonucunu vermektedir.

İletişim Fakültesi

Türkiye’de kadın istihdam oranının OECD ortalamasının oldukça altında (%31 civarında) olduğu, bu durumun yalnızca ekonomik değil, kültürel ve toplumsal nedenlerle de ilişkili bulunduğunu vurgulanmıştır. Aile içinde kadınların ev işleri ve bakım yükünü büyük oranda üstlendiği, bu durumun çalışma hayatına katılımı sınırladığı ifade edilmiştir. Ayrıca, kadınların istihdam edilmemesinde erkek egemen kültürün, eğitim fırsatlarına erişimdeki eşitsizliklerin ve kreş desteği eksikliğinin rol oynadığı belirtilmiştir.

Kreş açma oranlarının kadının çalışması ve çocuk sahibi olmasını doğrudan etkilediği, bu nedenle de politik düzeyde destek mekanizmalarının önemine dikkat çekilmiştir. Avrupa ülkelerinde uygulanan ebeveyn izni politikaları, özellikle İsveç örneği üzerinden tartışılmış; hem anne hem babaya doğum sonrası izin verilmesinin toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadın istihdamını artırdığı ifade edilmiştir.

Kadınlar, bir yandan iş hayatında var olma mücadelesi verirken, diğer yandan çocuk bakımı ve eğitimiyle ilgili sorumlulukların büyük kısmını üstlenmekte ve kreş hizmetlerine erişim konusundaki sorunlar yaşamaktadır. Bu durum, özellikle kariyer sahibi ve eğitilmiş kadınlarda çocuk sahibi olma kararını geciktirmekte ya da çocuk sayısını sınırlamaya yönlendirmektedir

Öneriler:

- Kreş açma zorunluluğunun yaygınlaştırılması ve özel sektör tarafından da uygulanmasının denetlenmesi.
- Babaya da doğum sonrası izin hakkı tanınması, ebeveyn izinlerinin eşit paylaşılması.
- Kadınların tarım ve hizmet sektörlerinde kayıt dışı değil, güvenceli istihdam alanlarına yönlendirilmesi.
- Eğitimde kız çocuklarının okullaşma oranlarının artırılması ve erken yaşta iş yükünden korunması.
- Eğitimde fırsat eşitliği sağlayacak politikaların güçlendirilmesi.
- Kadınların çocuk sahibi olduktan sonra iş gücüne dönüşünü kolaylaştıracak esnek çalışma modellerinin geliştirilmesi.

İletişim Fakültesi

Türkiye’de Aile Ekonomisinin Doğurganlık Hızındaki Düşüşe Etkileri

Oturumda doğurganlık oranlarındaki düşüşün ekonomik istikrarsızlıkla doğrudan ilişkili olduğu görüşü öne çıkmıştır. TÜİK verilerine göre doğurganlık oranı 10 yıl içinde 2.1’den 1.48’e düşmüştür. Katılımcılar, artan yaşam maliyetleri, yüksek kira bedelleri, özel okul ücretleri ve çocuk bakım giderlerinin aileleri ikinci çocuk düşüncesinden uzaklaştırdığını belirtmiştir. Ayrıca eğitim sistemine ve devlet okullarına duyulan güvenin azalması da çocuk sahibi olma kararlarını olumsuz etkilemektedir.

Çalıştayda öne çıkan temel bulgulardan biri, doğurganlık hızındaki düşüşte aile ekonomisinin önemli bir belirleyici olduğudur. Katılımcılar, çocuk yetiştirmenin maliyetinin hem doğurganlık oranlarını hem de aile içi ilişkileri doğrudan etkilediğini belirtmiştir. Özellikle tek çocuklu aile modelinin yaygınlaştığı, bunun ekonomik kaygılarla yakından ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Eğitim ve özel okul ücretleri, bakım giderleri, ulaşım ve gıda harcamalarının artışı aile bütçelerini zorlamaktadır. Özellikle dar gelirli ailelerde, çocuk yetiştirme maliyetleriyle başa çıkma güçlüğü nedeniyle doğurganlık oranlarında ciddi düşüşler gözlemlenmiştir. Bu durumun aynı zamanda boşanma oranlarını da artırdığı, çünkü ekonomik istikrarsızlığın aile içi çatışmalara neden olduğu ifade edilmiştir. Katılımcılar, çocuk yetiştirme maliyetinin düşürülmesinin yalnızca aile refahını değil, aynı zamanda ülke ekonomisinin sürdürülebilirliğini de olumlu etkileyeceğini vurgulamıştır.

Öneriler:

- Çocuk bakım hizmetlerine yönelik vergi indirimleri ve gelir desteği sağlanması.
- Kamuya ait ücretsiz kreşlerin artırılması.
- Eğitimde kamu-özel farkını azaltacak düzenlemeler yapılması.
- Aile bütçesi planlama ve finansal farkındalık programlarının yaygınlaştırılması.
- Ailelere çocuk başına gelir düzeyine göre artan oranda mali destek sağlanması.

İletişim Fakültesi

Tüketim Kültürü ve Aile Ekonomisi: Reklamların Rolü

Katılımcılar, tüketim kültürünün ve özellikle reklamların ailelerin finansal dengesi üzerinde yıkıcı bir etkisi bulunduğunu vurgulamıştır. Sosyal medya ve reklamların, özellikle çocuklarda marka bağımlılığı yarattığı, ebeveynlerin de bu baskı altında çocuklarına pahalı ürünler almaya yönlendirildiği dile getirilmiştir. 'Stanley termos' gibi örneklerle sembolleşen marka takıntısının çocuklar arasında statü göstergesi haline geldiği ifade edilmiştir.

Reklamların aile üzerindeki baskısı, tasarruf yerine harcamayı teşvik eden diliyle daha da belirginleşmektedir. Özellikle kredi kartı ve taksit sistemlerinin özendirilmesi, aileleri kısa vadeli mutluluk vaadiyle uzun vadeli borçluluk döngüsüne sürükleyebilmektedir. Tüketim ve mutluluk arasındaki bağın sürekli vurgulanması, "mutlu aile" imgesini satın alınan ürünlerle özdeşleştirmekte; bu durum ise toplumsal ölçekte hem ekonomik hem de kültürel sonuçlar doğurma potansiyelini beraberinde getirmektedir. Borçlanmayı normalleştiren tüketim alışkanlıkları, ailelerin ekonomik dayanıklılığını zayıflatırken, toplumsal değerler de giderek maddi tüketim üzerinden yeniden tanımlanmaktadır.

Katılımcılar, tüketim kültürünün aile içi ilişkileri de etkilediğini, ebeveynlerin iyi ebeveyn olmayı maddi olanaklarla özdeşleştirme eğiliminde olduğunu belirtmiştir. Ayrıca özel okullarda sürdürülebilirlik, geri dönüşüm gibi konuların vurgulanmasına rağmen, devlet okullarında bu tür farkındalık çalışmalarının eksikliği dikkat çekmiştir.

Öneriler:

- İlkokuldan itibaren 'tüketici okuryazarlığı' dersinin müfredata dahil edilmesi.
- Reklamlarda çocuklara yönelik aşırı tüketime teşvik eden mesajların denetlenmesi.
- Aile içi bütçe planlaması ve tasarruf alışkanlıklarını güçlendiren sosyal kampanyaların düzenlenmesi.
- Sosyal medyada finansal bilinç artırıcı içeriklerin teşvik edilmesi.

İletişim Fakültesi

Ne Eğitimde Ne İstihdamda (NEET) Olan Gençlerin İşgücü Piyasasına Dahil Olması

Türkiye’de yaklaşık altı milyon gencin ne eğitimde ne istihdamda olduğu belirtilmiştir. Bu gençlerin önemli bir kısmı kadınlardan oluşmakta ve bu durumun hem aile hem ülke ekonomisi üzerinde olumsuz etkiler yarattığı ifade edilmiştir. Katılımcılar, üniversite mezunu gençlerin beklentileriyle işgücü piyasasının sunduğu olanaklar arasında büyük bir uyumsuzluk bulunduğunu, bu nedenle gençlerin ‘ev genci’ konumuna geçtiğini belirtmiştir.

Ayrıca meslek okullarının zayıflaması, ara eleman yetiştirme sisteminin işlevini yitirmesi ve üniversitelerin niceliksel artışına rağmen niteliksel olarak yetersiz kalmasının bu sorunu derinleştirdiği vurgulanmıştır. Katılımcılar, AB destekli ‘Geleceğini Kuran Genç Kadınlar’ gibi projelerin başarılı örnekler olduğunu, benzer mentorluk ve beceri geliştirme programlarının üniversitelerle iş birliği içinde yaygınlaştırılması gerektiğini önermiştir.

Öneriler:

- Üniversitelerde mezun izleme ve istihdam destek sistemlerinin oluşturulması.
- Meslek liseleri ve uygulamalı eğitim programlarının güçlendirilmesi.
- Kadın ve genç girişimcilere yönelik hibe ve mentorluk projelerinin yaygınlaştırılması.
- Dijital beceri ve yeşil ekonomi alanlarında sertifikalı kısa süreli eğitim programlarının desteklenmesi.

Kadın İstihdamı ve Aile: Ekonomi ve Finansal Okur Yazarlığı Merkezli Bir Değerlendirme

Çalıştayda yapılan tartışmalar, ailelerin ekonomik kararlarının finansal okuryazarlık, tüketim ve tasarruf alışkanlıkları, borçlanma davranışları ve sosyal bakım yükümlülükleri üzerinden kadın emeği üzerinde belirleyici etkiler yarattığını ortaya koymuştur.

OECD’nin 2023 tarihli Finansal Okuryazarlık Araştırması’na göre bireylerin yalnızca %40’ı düzenli bütçe yaptığını ifade etmektedir ve Türkiye, katılımcı ülkeler arasında son sıralarda yer almaktadır. Dolayısıyla, Türkiye’de bu konuda zayıf bir tablo görülmektedir. Türkiye’de tasarruf oranları da düşük seviyededir. TÜİK’in 2023 verilerine göre hane halkı tasarruf oranı %12

İletişim Fakültesi

civarında iken, OECD ortalaması %25'in üzerindedir. Bu düşük oran, ailelerin ekonomik dalgalanmalara karşı kırılganlığını artırmakta, kadınların finansal okuryazarlığının daha da düşük olması nedeniyle kadınların hane içi ekonomik kararlarda edilgenleşmesine neden olmakta ve tasarruf ile yatırım tercihlerinde bağımlılığı artırmaktadır.

Çalıştayda vurgulanan bir diğer nokta, "iyi ebeveynlik" anlayışının marka ürünler üzerinden tanımlanması ve gösterişçi tüketim eğilimidir. Gösteriş toplumu ve sürü etkisi, özellikle orta gelirli ailelerde gereksiz borçlanmayı teşvik etmektedir. Bu davranış biçimi, kısa vadede statü sağlayıcı görünse de uzun vadede aile bütçesini zayıflatmakta ve finansal sürdürülebilirliği azaltmaktadır. Bu durum da kadınların işgücüne katılımını zorunlu kılmakta ve ülkemizde kadın sorumluluğu olarak görülen çocuk ve yaşlı bakımı da birer maliyet olarak ortaya çıkmaktadır. Çalışan kadın tarafından bakılması güçleşen ve dış destek ihtiyacını gerektiren çocuk ve yaşlı bakım masraflarının hane bütçesini zorlayıcı etkisi ve kadınların istihdamdan çekilme riskini artırdığına dikkat çekilmiştir.

Öneriler

- Ailelerin finansal okuryazarlık düzeyini artıracak eğitim programları yaygınlaştırılmalı,
- Tüketimde gösteriş ve sürü etkisine karşı farkındalık kampanyaları uygulanmalı,
- Kadınların istihdamını destekleyecek sosyal politikalar (kreş, yaşlı bakım desteği, esnek çalışma modelleri) geliştirilmelidir.

Sonuç ve Değerlendirme

Oturumun genel değerlendirmesinde, aile içi ekonomi yönetiminin yalnızca gelir-gider dengesine değil, toplumsal değerlerin, cinsiyet rollerinin, eğitim ve tüketim alışkanlıklarının yeniden şekillenmesine dayandığı vurgulanmıştır. Kadın istihdamı, doğurganlık, tüketim kültürü ve gençlerin işgücü piyasasındaki konumu bir bütün olarak ele alınmalı; aile politikaları bu çok katmanlı yapıyı gözetmelidir. Katılımcılar, aile ekonomisinin sürdürülebilirliğini sağlayacak yaklaşımların, bireysel refahı toplumsal refahla dengeleyen kapsayıcı sosyal politikalarla desteklenmesi gerektiği konusunda görüş birliğine varmıştır.

İletişim Fakültesi

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile İçi İletişimde İlişkiler Rapor

Katılımcılar:

Moderatör: Prof. Dr. Serhat Ulağlı
Esra Yaman (T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı)
Tuba Aydın Sel (T.C. Darülaceze Başkanlığı)
Batuhan Tambaş (T.C. Darülaceze Başkanlığı)
Fatih Selek (Türkiye Gazetesi)
Selin Kılınç (Psikolog)
Raportör: Arş. Gör. İrem Güleç

Medyanın Aile Üzerindeki Etkisi

Medyanın aile bütünlüğünü gözetken bir araç olmadığı, aile müessesine adete bir düşman gibi davranabildiği vurgulandı. Karar vericilerin tiraj ve reyting çıkarları doğrultusunda medyayı kullandığı ve aile değerlerini ön plana almadığı ifade edildi. Medyada kadına karşı işlenen suçların, cinayetlerin, kız kaçırma vakalarının, taciz ve tecavüz vakalarının haberleştirilmesinin teşvik edici olabilme tehlikesine değinilirken diğer yandan haberlere taşınmamasının farkındalığı azalttığı ifade edildi. Bazı insanların izledikleri haberlerde yer alan içeriklerden etkilendiği, benzer davranışlarda bulunabildiği vurgulandı. Örneğin haberlere bakarak bomba yapımı öğrenilebilmektedir. Bununla birlikte üyenlik kamerası kayıtlarının haberlerde bizzat kullanılmasının rahatsız edici görüntüler içermesi nedeniyle sorunlara yol açabileceği ele alındı. Gazetelerde ve televizyon kanallarında bu görüntülerin içeriklerine dikkat edilerek haber yapılabilse de sosyal medya kanallarında benzer bir kontrolün mümkün olmadığı vurgulandı. Medyanın tekelleştiğine, haber kanallarının kaynaklarının üç haber ajansından oluştuğuna ve buralarda büyük oranda erkek muhabirlerin bulunduğu işaret edildi. Bu durumun gündeme taşınan haberlerde erkek anlatısının barınmasına yol açtığı söylendi.

İletişim Fakültesi

Kadın muhabirlerin bulunması durumunda da benzer anlatı dilinin değişmediği, çünkü editörlerin ve karar vericilerin yine erkek olduğu vurgulandı. Bu bağlamda televizyon, gazete ve internet sitelerinin aile dostu medya kuruluşu olduğunu belirten kriterlerin belirlenebileceği, bunlara uygun olan medyaların aile dostu seçilip tavsiye edilebileceği önerildi. Bununla birlikte haberlerde kullanılan kelimelerin, sloganların, söylemlerin önemine işaret edildi. Örneğin infaz kelimesinin kullanılması, anlamı gereği bir suçluya uygulanan bir olgu olması dolayısıyla söz konusu cinayeti meşrulaştırabilmektedir. Haberlerde kullanılan dilin suçlayıcı olmamasının, eleştirel olmasının önemine değinildi. Bununla birlikte aile içi iletişimde önemli bir etkisi olan diziler değerlendirildi. Diziler aracılığıyla farklı kültürlerin benimsetilebildiği, reyting kazandırdığı görülen çarpık ilişkilerin yeni dizilere de taşındığı ifade edildi. T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının düzenli aralıklarla kanallarla, yapımcılarla ve içerik üreticileriyle görüşmeler gerçekleştirdiği, içeriklerin aile dinamiklerine ters bakış açısıyla hazırlanmadığının görüldüğü ortaya kondu. Ancak bu noktada insan hakları kültürünün, empatik ve etik açıdan düşünmenin eksikliğine de değinildi. Aile dinamiklerine uygun olmayan içeriklere onay verilmesi etik dışı bulundu. Bazı dizilerin ailece izlenmeye uygun olmadığı, yaş uyarılarının sağlıklı işlemediği ifade edilip; aile dizilerinde yıldız ödül sistemine geçiş yapılabileceği ve aile yapısını özendiren yapımların teşvik edilebileceği önerildi. Aile birliğine yönelik yayınların artırılması için medya yöneticileriyle, yazarlarla, yapımcılarla ve senaristlerle iş birliği yapılabileceği öne sürüldü. Bir olay veya olguya sıklıkla maruz kalmanın söz konusu durumu yasallaştırdığı ifade edildi. Ayrıca bir olayın nasıl değerlendirildiğinin değişkenlik gösterdiği, bir babanın çocuğuna tokat atmasıyla bir annenin çocuğuna tokat atmasının farklı yorumlanabildiği vurgulandı.

Evlat-Ebeveyn ilişkisi; Yaşlı Bakım Merkezleri

Çocuk sahibi olmayan, birinci derece yakını bulunmayan, kendine bakabilecek durumu olmayan yaşlı vatandaşlar için Darülaceze'nin rolü ele alındı. Kişinin bir akrabası olsa da Darülaceze'nin inisiyatif alabildiği, sağlık veya ekonomik sorunlarla karşılaşan insanları bünyesine kazandırdığı ifade edildi. Darülaceze'nin 1895 yılından bu yana aile

İletişim Fakültesi

desteğinden yoksun, kimsesiz, yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç bireyleri şefkat çatısı altında ağırlayan köklü bir kurum olduğuna işaret edildi. Aile ortamı yaratmayı amaçlayan Darülaceze'nin, konuklarının travmatik hayatlardan geldiğinin farkındalığıyla ilerlediği, sosyal inceleme raporları ile sağlıklı bir iletişimi güçlendirdiği, psikolog süreçleriyle desteğini artırdığı ele alındı. Sevgi dilinin önemsendiği Darülaceze'de konukların ortak özelliğinin sevgi yoksunluğu olduğu ortaya kondu. Önceliğin bu yoksunluğun giderilmesi olduğu, çalışanlarla, gönüllülerle, ziyaretçilerle sevgi bağının kuvvetlendirilmesinin amaçlandığı vurgulandı. İyi niyetle yaklaşılsa da ziyaretçilerin acıma duygularının konuklara yansımalarının en büyük sorun olduğu gözlemlendi. Bu sorunu çözmek için ziyaretçilerin kuruma girmeden ve konuklarla iletişime geçmeden önce vakfın uzmanlarından eğitim aldığına değinildi. Darülaceze'nin 40 yıla yakın sadık gönüllü ağına sahip olduğuna, bazı gönüllülerin Cumhurbaşkanlığı tarafından "İyilik Ödülü"ne layık görüldüğüne işaret edildi. Aile içi ilişkilerin temelinde yatan unsurlardan birinin kuşaklararası iletişim olduğunun altı çizildi. Darülaceze'de çocukların, gençlerin ve yaşlıların aynı yerleşke içinde bulunması; farklı yaş gruplarının deneyim aktarımına, birlikte üretmesine ve ortak bir hafıza geliştirmesine ortam hazırladığı ifade edildi. Aile içi ilişkilerin temelinde yatan aidiyet duygusunun Darülaceze'de yeniden üretildiği; bireylerin kendilerini yalnızca hizmet alan kişiler olarak değil, bir topluluğun parçası olarak görmesinin amaçlandığı vurgulandı. Vakfın toplum içerisinde olumlu bir imaja sahip olduğu, özellikle seküler gruplardan bağışlar aldığı dile getirildi. Böylece konukların beslenme, sosyalleşme gibi temel ihtiyaçlarında eksiklerinin olmadığı; 5 çayı içmek gibi değişkenlik gösteren hobilerdeki açıkları gönüllülerin tamamladığı ifade edildi. Bununla birlikte konukların kendi aralarında vakit geçirebilecekleri alanların yaratıldığına, sohbet etme ihtiyacının genç çalışanlarla ve aylık 10.000'e ulaşan ziyaretçilerle karşılandığına değinildi. Teknolojinin hızlı dönüşümünün konukların aileleriyle iletişimlerinde kopukluklara yol açabildiği, bunun vakıf içerisinde teknolojik destek sunularak çözülmeye çalışıldığı vurgulandı. Bununla birlikte konukların mahremiyet sorunlarıyla karşılaşabildiğinin ve aile desteğinden yoksun olduğu algısının oluşabildiğinin altı çizildi. Darülaceze'nin aile içi ilişkilerin çözüldüğü veya zayıfladığı noktalarda toplumsal bir yedek aile işlevi

İletişim Fakültesi

üstlendiğinin altı çizildi. Kurum adeta bir iletişim laboratuvarı gibi değerlendirildi; buradan elde edilen deneyimlerin ulusal aile politikalarına entegre edilebileceği önerildi. Böylece aile içi iletişimin yalnızca biyolojik bağlarla sınırlı olmadığı; dayanışma, aidiyet ve şefkat duygularının farklı modellerle yeniden inşa edilebileceği ifade edildi.

2025 Aile Yılı

Ailelerin karşı karşıya kaldığı sorunların farklılaşması ve artması, ailenin korunması ve güçlendirilmesinin önemini daha da artırmaktadır. Bu bağlamda, 2025 yılı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde, "Aile Yılı" olarak ilan edilmiştir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın koordinasyonunda tüm kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve toplumun tüm kesimiyle iş birliği içinde Aile Yılı çalışmaları yıl boyunca yürütölmeye devam etmektedir. Ailenin ve dinamik nüfus yapısının korunması, ailelerimizin birlik ve beraberliğinin güçlendirilmesine yönelik proje ve faaliyetler hayata geçirildi.

Ailenin güçlenmesi için çiftlere evlilik öncesinde ulaşılmasının önem taşıdığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının evlilik öncesinde çiftlere eğitimler verildiği ifade edildi. Aile kurmak amacıyla bir araya gelen çiftlerin, evlilik hayatına hazırlanmalarını desteklemek amacıyla oluşturulan "Evlilik Öncesi Eğitim" programında; Evlilikte İletişim ve Yaşam Becerileri, Aile Hukuku, Evlilik ve Sağlık ünitelerinde eğitimler sunulmaktadır.

Seminer şeklinde verilen aile eğitimlerin ailelerin değişen ihtiyaç ve beklentileri ile birlikte daha küçük gruplarla gerçekleştirilmeye başlandığına; davranış ve tutum değişikliğinin hedeflendiğine değinildi. Yeni geliştirilen Modüler Aile Eğitim Programı ile anne babaların güçlü yönlerinin farkına varmalarını sağlamak, çocuklarıyla olan etkileşimini ve aile içi iletişimi güçlendirmek, ebeveynlik ile ilgili olumlu tutum ve davranışları desteklemek hedefiyle eğitimler sunulduğu belirtildi. Kendini tanıma, çocuk gelişimi, çocuk yetiştirme tutumları, aile içi iletişim, dijital medya, okul hayatı, kariyer planlama, olumlu ebeveynlik becerileri gibi birçok konuda kapsamlı bilgiler sunulduğu ifade edildi.

İletişim Fakültesi

Aile ve Gençlik Fonu kapsamında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından “Evlenecek Gençlerin Desteklenmesi Projesi” yürütüldüğüne değinildi. Bu proje ile yeni evlenecek gençlere yönelik ekonomik, psikolojik ve sosyal desteklerle evliliklerinin daha sağlam temeller üzerine kurulması ve gençlerin evliliğe teşvik edilmesi amaçlandığı vurgulandı. Başvurusu onaylanan kişilere 2 yılı geri ödemesiz, 48 ay vadeli faizsiz kredi desteği sunulduğu belirtildi. Aynı zamanda Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ve Sosyal Hizmet Merkezlerinde görevli uzmanlar tarafından evlilik öncesi ve sonrası eğitim hizmetleri sunulduğunun altı çizildi. Aile odaklı sunulan eğitim ve danışmanlık hizmetlerine daha fazla ailenin ulaşabilmesi için tanıtım çalışmalarının artırılmasına ihtiyaç duyulduğu katılımcılar tarafından ifade edildi.

Bakanlığın şiddetin nedenleri ya da boşanmanın nedenlerini anlamak üzere araştırma çalışmaları yapılıp yapılmadığı sorusu çalıştay katılımcıları tarafından yöneltildi. Bakanlığın aile yapısı, boşanma veya şiddet gibi alanlarda araştırma çalışmalarının yürüttüğü ifade edildi. Aynı zamanda yakın zamanda Bakanlık tarafından çocuk, genç, kadın, erkek, engelli ve yaşlı bireyler ile ailelerine yönelik hizmetlerin daha etkin ve standart bir şekilde yürütülmesi amacıyla Aile Enstitüsü kurulduğuna dikkat çekildi. Boşanma nedenlerinin bakıldığında iletişimin ve ilginin azalmasının önemli sebeplerden biri olduğu ifade edildi. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca “Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)” hazırlanarak uygulamaya konulduğu ifade edilmiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğer kuruluşların aile ve evlilik kurumu ile aile bireylerinin güçlendirilmesine yönelik yapılacak çalışmaları içeren oldukça önemli bir belge olduğu vurgulandı. Diğer kurum ve kuruluşların da ailenin güçlendirilmesi için sorumlulukları olduğu dile getirildi.

Ergenlik Döneminde Ailenin Rolü

Ergenlik döneminde biyolojik ve fizyolojik gelişimin hızla yaşandığına, ancak psikolojik olgunlaşmanın bu değişime aynı hızda yetişemediğine işaret edildi. Ergenliğin bir kimlik inşası sürecini içerdiği, çocuk için bir aidiyet ve ayrışma dönemi olduğu dile getirildi. Çocukların birey olmak için söz hakkı alma çabasında olduğunun, bu çabanın ailelerce inatçılık

İletişim Fakültesi

gibi algılansa da aslında öyle olmadığına altı çizildi. Henüz kimlik karmaşası içerisinde olan ergenin bir gün çocuk gibi bir gün ise yetişkin gibi davranabildiğine işaret edildi. Ergenlerin dürtüleriyle hareket ettiği, önce eyleme geçtiği ardından düşündüğü vurgulandı. Buradan doğan çatışmanın aslında bilinçli olmadığı dile getirildi. Ergenlik döneminde haz odaklılık ve özgürlük istekleri ön plana çıksa da çocukların sağlıklı sınırlara, sağlıklı yasa koyuculara ihtiyaç duyduğu ifade edildi. Bununla birlikte ergenler baş kaldıran ve boyun eğen olmak üzere iki türde değerlendirildi. Eğer çocuk ergenlik döneminde boyun eğerse bu durumun ileri süreçteki kimliğine de yansıdığı ifade edildi. Bu bağlamda ileride fikrini beyan etmeyen, çekinen özellikler barındırabileceğine vurgu yapıldı. Bu noktada ebeveynlerin baskıcı aile ve özgürlükçü aile olguları arasında denge kurulabilmesi önem taşıdığına işaret edildi. Örneğin medyada, dizi içeriklerinde yasaklar olmasının, bazı konuların konuşulmaması için engellemeler getirilmesinin bu kavramları daha ön plana çıkarabildiği ifade edildi. Eşcinsellik gibi bazı konular konuşulursa çocuğun bu alana yönelebileceği düşüncesiyle aile içerisinde kapalı iletişim kurulmasının çocuklarda ebeveynlerin amaçları dışında yansıma bulabileceği vurgulandı. Muhafazakâr ailelerde bu yönelimle daha sıklıkla karşılaştığına, ailelerin çocuklarıyla hassas konuları konuşabilmesinin olumlu bir çıktı sunabileceği önerildi. Bu noktada düşüncenin değil eylemin sorun barındırdığının altı çizildi. Çocuğun kendisine ısrarla öğretilmeye çalışılan değerlere karşı olan yaklaşımlar benimseyebileceği, böylece ters kimlik oluşabileceği vurgulandı. Ergenlik döneminde çocukların bir özdeşim figürüne ihtiyaç duyduğu, anne babanın çocukları için önemli rol modelleri olduğu, bu bağlamda anne baba rollerinin çatışma ve karışıklık içermemesi gerektiği ifade edildi. Örneğin babadan daha baskın bir anne karakteri ile çocuğun çatışma yaşayabildiği, şiddet uygulayan bir baba varsa onun gibi olmamak için babaya ters olan duygu, düşünce ve eylemlere yönelebildiği dile getirildi.

Ergenlerin yetişkin bireyler yerine konmak istediğine, bu isteğini bulduğu yerlere adapte olduğuna, aile içerisinde çatışma varsa çocuğun farklı gruplara girebildiğine vurgu yapıldı. Sosyal medyanın ergenler için görülme ve onay alma platformu olduğu dile getirildi. Ergenlikle birlikte birey olma süreci başlayan çocuğun aileden bir miktar uzaklaşması,

İletişim Fakültesi

onları beğenmemesi, dış dünyaya ve arkadaşlarına yönelmesi normal olarak değerlendirildi. Psikolojik açıdan çocukların bağ kurma ve ilişki ihtiyacını telefon veya tabletle sürekli bağlantıda kalarak gidermeye çalıştığı ifade edildi. Dijital kanaat önderlerine özenme, beğeni bağımlılığı, farklı kimliklere yönelme, cinsel deneyimler, kontrolsüz ve bilinçsiz sosyal medya kullanımı gibi durumların özellikle ilgisiz ya da baskıcı ailelerde yetişen ergenlerde daha riskli sonuçlar doğurabileceği ortaya kondu. Bununla birlikte önemli bir dönem olan ergenlikte çocuğun yetersizlik ve değersizlik duygusu hissedebildiği, performans kaygısı güdebildiği, intihar verilerinin dikkat çektiği vurgulandı. Ancak güvenli aile ortamıyla, sağlıklı iletişimle, olumlu rol modellerinin güçlendirilmesiyle, medya okuryazarlığı ve toplumsal destek mekanizmalarının geliştirilmesiyle ergenlik sürecinin olumlu desteklenebileceği önerildi.

Sonuç

Çalıştayın “Kişilerarası İletişimin Temeli Aile İçi İletişimde İlişkiler” isimli masasında konuşulanlar dört başlıkta ele alınmıştır. Bunlar; Medyanın Aile Üzerindeki Etkisi, Evlat-Ebeveyn İlişkisi: Yaşlı Bakım Merkezleri, 2025 Aile Yılı, Ergenlik Döneminde Ailenin Rolü olmuştur.

Katılımcılar aile içi iletişimde medyanın etkisini değerlendirmiş, medyada yer verilen içeriklerin aile yapılarının göz önünde bulundurularak hazırlanmasının önem taşıdığını dile getirmiştir. Bu bağlamda dizi, film gibi içeriklerde aile yapısına uygunluk açısından yıldız ödül sistemine geçilmesi, şiddet içeren haberlerde gösterilen videolara dikkat edilmesi ve kullanılan kelimelerin özenle seçilmesi, medyada yer alan haber, dizi, reklam vb. içeriklerin insan ilişki ve iletişimlerinde de yansıma bulabildiğinin dikkate alınması, aile içi iletişim kapsamında olumlu gelişmelere yol açacaktır. Bununla birlikte medyanın geleneksel aile yapısına yönelik etkilerini ele alan az sayıda akademik çalışma bulunmakta, 2025 yılının aile yılı ilan edilmesiyle bu alandaki ilerlemeler daha çok değer taşımaktadır. T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bu adımıyla aile yapısını güçlendiren uygulamaların hepsi bir çatı altında toplanmış, bütünlük içerisinde ilerleyen bu desteklerin gücü artmıştır. Güçlü aile dinamikleri için çiftlere evlilikten önce ulaşmanın ne kadar fark yaratabileceği görülmüş, ailelere maddi ve manevi birçok destek sunulmuştur.

İletişim Fakültesi

Aile içi iletişimde ergen ve ebeveyn ilişkisi ele alınmış, baskıcı ve ısrar dilinin çocukta ters kimlik oluşturabileceği vurgulanmıştır. Çocuk için rol modeli olan anne ve babanın çocuklarıyla açık iletişim kurması, söz hakkı arayışının inatçılık olarak değil birey olma isteği olarak algılanması, sorunun söylemlerde değil eylemlerde olduğunun fark edilmesi ebeveyn ve ergen iletişimini güçlendirecektir. Medyanın ve özellikle sosyal medyanın ergenler üzerinde büyük bir etkisi vardır. Bu bağlamda hem çocuklarda hem ebeveynlerde medya okuryazarlığının gereksinimi ön plana çıkmaktadır. Evlat ve ebeveyn ilişkisinde yaşlı bireylerin bakım ve iletişim ihtiyaçlarına bakıldığında, bakım evlerinin rolü değerlendirilmiştir. Darülaceze ile konuklara aile ortamı sunmak, aidiyet ve dayanışma duygusunu desteklemek, kuşaklararası iletişimi devam ettirebilmek amaçlanmaktadır. Aile içi iletişimin sadece biyolojik bağlarla sınırlandırılmadığı gösterilmektedir. Yedek bir aile işlevi üstlenen ve iletişim laboratuvarı gibi işleyen Darülaceze, daha güçlü aile politikaları için önemli bir deneyime ve toplumsal hafızaya sahiptir. Üniversiteler ve kamu kurumları, Darülaceze'deki gözlemleri aile politikalarıyla ilişkilendirerek sürdürülebilir iletişim modelleri geliştirmelidir.

İletişim Fakültesi

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile İçi Bireylerin Sağlık Yönetimi Rapor

Katılımcılar:

Moderatör: Prof. Dr. Ayşe Ergün
Prof. Dr. Saime Erol
Prof.Dr. S.Serap Çiftçili
Prof. Dr. M.Çiğdem Apaydın Kaya
Prof. Dr. Kamer Gür
Raportör: Doç. Dr. Deniz Güven

Aile bireylerinin sağlık yönetimi yalnızca klinik müdahalelerle değil, yaşam biçimlerini, çevresel koşulları ve toplumsal dinamikleri kapsayan bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

Türkiye’de artan kronik hastalık yükü, ruh sağlığı sorunları, çocuk ve ergenlerin maruz kaldığı şiddet ve istismar, yaşlı nüfusun sağlık gereksinimleri ve kadınların işgücüne katılımındaki değişim, aile sağlığı açısından yeni zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Yetersiz beslenme, obezite, fiziksel inaktivite, madde kullanımı ve dijital bağımlılık gibi çağdaş riskler de özellikle genç nüfusun sağlık ve iyilik halini olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte iklim değişikliği, ekonomik eşitsizlikler ve kentleşme gibi makro düzey faktörler ailelerin yaşam koşullarını doğrudan etkilemektedir. Aile sağlığının korunması ve geliştirilmesi çok düzeyli stratejiler gerektirir:

- Bireysel düzeyde, sağlık okuryazarlığının artırılması, sağlıklı yaşam biçimlerinin benimsenmesi, stres ve riskli davranışların yönetimi önemlidir. Aile Sağlığı Merkezinde görev yapan hekim ve hemşireler sağlıklı yaşam tarzı konusunda bireylere danışmanlık, rehberlik ve sevk ve izlem yapabilirler.
- Aile düzeyinde, ebeveynlik becerilerinin güçlendirilmesi, etkili iletişim, çatışma çözümü ve şiddetin önlenmesi kritik rol oynamaktadır.
- Sağlık hizmeti düzeyinde, aile sağlığı merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri, sağlıklı hayat merkezleri ve okul temelli programlar koruyucu sağlık hizmetlerini yaygınlaştırmada işlevseldir. Okul temelli programlarda Okul Hemşirelerinin aktif rol alması hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

İletişim Fakültesi

- Toplumsal ve politik düzeyde, sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, eğitim ve istihdam fırsatlarının artırılması ve ekonomik eşitsizliklerin azaltılması gereklidir.

Aile bireylerinin sağlığını koruma ve geliştirme, bireysel sorumlulukların yanında aile, toplum, sağlık sistemi ve devletin ortak katkısı ile mümkün olmaktadır. Bu bağlamda, multidisipliner yaklaşımlar, sosyal politikaların güçlendirilmesi ve koruyucu-önleyici sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması, toplumun genel sağlık düzeyinin yükseltilmesinde temel rol oynamaktadır.

Ailede Yaşlı Bireylerin Sağlık Yönetimi

Toplumların yaşlanmasıyla birlikte aile içinde yaşlı bireylerin sağlık yönetimi giderek daha önemli hale gelmektedir. Yaşlılık döneminde kronik hastalıklar, çoklu ilaç kullanımı, fiziksel bağımlılık, bilişsel gerileme ve yalnızlık gibi sorunlar sık görülmektedir. Bu durum yalnızca yaşlının değil, tüm ailenin sağlık ve yaşam kalitesini etkileyen bir süreçtir.

Aile içinde yaşlı bireylerin sağlığını koruma ve geliştirme, biyopsikososyal yaklaşımı gerektirir. Düzenli sağlık kontrolleri, ilaç yönetimi, sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite desteklenmelidir. Bunun yanı sıra, yaşlı bireylerin sosyal hayata katılımı, kuşaklar arası iletişim ve aile içi rollerinin korunması psikolojik iyilik halini güçlendirmektedir.

Öneriler:

- Eğitim ve farkındalık: Aile bireylerine yaşlı bakımı, kronik hastalık yönetimi ve ilk yardım konularında eğitim verilmelidir.
- Ev ortamı düzenlemeleri: Düşmeleri önlemek için evde güvenli yaşam alanları oluşturulmalı; engelli/yaşlı dostu mobilya ve teknolojiler kullanılmalıdır.
- Sosyal destek: Yaşlı bireylerin yalnızlaşmasını önlemek için aile içi paylaşım artırılmalı, belediye ve sivil toplumun sağladığı gündüz bakım merkezlerinden yararlanılmalıdır. Ayrıca mahalle düzeyinde sosyal destek sistemlerinin harekete geçirilmesi için Aile Sağlığı Merkezi sağlık profesyonelleri farkındalık yaratabilir ve yerel/gönüllü kuruluşlar ile iş birliği yapabilir.
- Psikososyal destek: Yaşlı bireylerin karar süreçlerine katılması, hobi ve sosyal etkinliklere yönlendirilmesi ruhsal sağlığı korur. Bu nedenle mahalle düzeyinde uğraşı atölyeleri arttırılabilir ve ASM çalışanları bireyleri katılım için motive edebilir.

İletişim Fakültesi

• Sağlık hizmetlerine erişim: Evde sağlık hizmetleri, tele-sağlık uygulamaları ve toplum temelli bakım modelleri yaygınlaştırılmalıdır.

Aile içinde yaşlı bireylerin sağlık yönetimi, yalnızca bakım odaklı değil; katılım, saygınlık ve yaşam kalitesini destekleyen bütüncül bir anlayışla ele alınmalıdır

Aile Bireylerinin Ruh Sağlığı Yönetimi

Ruh sağlığı, bireysel yaşam kalitesinin yanı sıra aile işlevselliğini ve toplumsal refahı doğrudan etkileyen temel bir sağlık alanıdır. Türkiye’de nüfusun yaklaşık %17’sinin ruh sağlığı sorunları yaşadığı, depresyon tanısı konulan birey sayısının 3,2 milyona ulaştığı ve son beş yılda antidepresan kullanımında %56’lık bir artış gerçekleştiği bildirilmektedir. Özellikle ergenler arasında intihar oranlarının son on yılda %50’den fazla yükselmesi, gençlerde ruhsal bozuklukların önemli bir halk sağlığı sorunu olduğunu göstermektedir. Ayrıca ruhsal hastalıkların yarısının 18 yaş öncesinde başlaması, erken müdahalenin önemini ortaya koymaktadır.

Ergen sağlığında trafik kazaları, şiddet, intihar ve madde kullanımı önde gelen ölüm nedenleri arasındadır. Küresel ölçekte ergenlerin %13–15’inde depresyon veya anksiyete gözlenmekte, ancak bu grubun yaklaşık %68’i profesyonel destek almamaktadır. Çocukluk döneminde maruz kalınan şiddet, istismar ve zorbalık, gençlerin ruhsal iyilik halini olumsuz etkilemekte ve ileri yaşlarda ruhsal bozukluk riskini artırmaktadır. Türkiye’de son yıllarda çocuk istismarı vakalarında %70 oranında artış rapor edilmesi bu bağlamda dikkat çekicidir.

Ruh sağlığı sorunlarının ailelerle ilişkisi çok boyutludur. Değişen demografik, sosyal, ekonomik ve kültürel koşullar aileleri doğrudan etkilemektedir. Kentleşme, boşanma oranlarındaki artış, yalnızlık, dijitalleşmenin getirdiği ekran bağımlılığı, tüketim kültürü, ekonomik eşitsizlikler ve iklim değişikliğine bağlı stres faktörleri aile içi çatışmaları artırmakta; ebeveynlerin ruhsal yükünü ağırlaştırmaktadır. Bu durum, çocukların psikososyal gelişimi üzerinde de olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Ruh sağlığının korunması ve geliştirilmesinde çok katmanlı bir yaklaşım gereklidir. Bireysel düzeyde psikolojik iyi oluş, stres yönetimi ve sağlık okuryazarlığı; aile düzeyinde sağlıklı iletişim, ebeveynlik becerilerinin desteklenmesi ve şiddetin önlenmesi ön plana çıkmaktadır. Sağlık hizmeti düzeyinde aile sağlığı merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri, hastaneler

İletişim Fakültesi

ve çocuk izlem merkezleri ruh sağlığı hizmetlerini yaygınlaştırmada önemli role sahiptir. Toplumsal düzeyde okul temelli programların geliştirilmesi, işyeri desteklerinin artırılması ve sivil toplum kuruluşlarının sürece katılımı koruyucu ve güçlendirici etkiler yaratmaktadır. Ayrıca, sosyal politikalar, ekonomik destek mekanizmaları ve afet sonrası psikososyal müdahaleler aile ruh sağlığının sürdürülebilirliği açısından kritik önemdedir.

Ailede Kronik Hastalıklı Bireyin Sağlık Yönetimi

Kronik hastalıklar, bireyin yaşam boyu sağlık hizmetine ihtiyaç duymasına yol açarak aile dinamiklerini doğrudan etkiler. Diyabet, hipertansiyon, kalp-damar hastalıkları, kanser ve KOAH gibi hastalıklar yalnızca tıbbi bakım değil; düzenli takip, yaşam tarzı değişiklikleri ve psikososyal destek gerektirir. Bu süreçte aile, bakım verici rolüyle hem koruyucu hem de tedaviye uyumu artırıcı bir işlev üstlenir.

Temel Sorunlar; ilaçların düzenli kullanımı ve tedaviye uyumda güçlükler, hastalığın getirdiği ekonomik yük, aile bireylerinde bakım yorgunluğu ve stres, kronik hastalığa bağlı işlev kayıpları ve bağımlılık olarak belirtilmektedir.

Öneriler:

- Hasta ve aile eğitimi: Hastalığın seyri, beslenme, egzersiz ve tedavi uyumu konusunda aile bireyleri bilgilendirilmelidir.
- Psikososyal destek: Bakım verenlerde tükenmişliği önlemek için danışmanlık ve destek grupları yaygınlaştırılmalıdır.
- Sağlık hizmetleri entegrasyonu: Evde bakım hizmetleri, aile hekimliği ve hastaneler arasında etkin koordinasyon sağlanmalıdır.
- Yaşam tarzı düzenlemeleri: Sağlıklı beslenme, düzenli egzersiz ve sigara/alkolden uzak durma aile içinde ortak yaşam biçimi haline getirilmesi için aileye destek olunmalıdır. Aile Sağlığı Merkezi sağlık profesyonelleri sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının kazandırılması ve izlenmesi hizmetlerini yürütebilir.
- Ekonomik destek: Kronik hastalık nedeniyle gelir kaybı yaşayan ailelere sosyal politikalarla destek verilmelidir.

İletişim Fakültesi

Sonuç olarak: Toplum Temelli Sağlık Profesyonelleri için Öneriler

1. Sağlık Eğitimi ve Farkındalık Çalışmaları

- Toplum düzeyinde aile içi iletişimin sağlık yönetimindeki rolünü anlatan eğitim programları düzenlemek.
- Okullar, halk eğitim merkezleri, muhtarlıklar ve sosyal alanlarda seminerler yaparak sağlık okuryazarlığını artırmak.
- Medya ve sosyal medya aracılığıyla doğru sağlık bilgisinin yayılmasını sağlamak.

2. Aileyi Bütün Olarak Hedefleyen Müdahaleler

- Çocuk, genç, yetişkin ve yaşlıların sağlık yönetimini birlikte planlamak (ör. sağlıklı yaşam alışkanlıklarını aile içi etkinliklerle desteklemek).
- Kronik hastalık yaşayan bireylerin sadece kendisine değil, tüm aileye eğitim vermek.

3. Çok Disiplinli Yaklaşımı Güçlendirmek

- Hekim, hemşire, psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve diyetisyen gibi farklı profesyonellerin ortak çalıştığı aile temelli sağlık yönetimi programları oluşturmak.
- Riskli gruplarda (kronik hastalar, yaşlılar, ergenler) aile odaklı müdahalelerde ekip çalışmasını teşvik etmek.

4. Politika ve Hizmet Düzeyinde Öneriler

- Aile sağlığı merkezlerinde iletişim becerilerini güçlendirmeye yönelik rehberler geliştirmek.
- Yerel yönetimlerle iş birliği yaparak mahalle düzeyinde ailelerin katılabileceği sağlıklı yaşam projelerini hayata geçirmek.

5. Araştırma ve İzleme

- Aile içi bireylerin sağlık yönetimini arttırmak için toplum temelli araştırmalar yapmak.
- Eğitim ve danışmanlık programlarının etkililiğini ölçerek sürekli geliştirmek.

İletişim Fakültesi

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile İçi Bireylerin Eğitim Yönetimi: Annelik Babalık Eğitimi, Topluma Birey Yetiştirme Becerisi Rapor

Katılımcılar:

Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi Feyza Nur Püsküllü

Dr. Öğr. Üyesi Derya Çıkkılı Soylu

Dr. Öğr. Üyesi Vildan Katmer Bayraklı

Dr. Öğr. Üyesi Gözdenur Işıkcı Başkaya

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Pervan Van Dam

Raportör: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Serhan Tezgeç

Temel Bulgular

Eğitim müdahalelerinin davranış değişikliğini hedeflemesi gerektiği, ancak bunun tek boyutlu değil toplumsal hedeflerle desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Çocuklara yalnızca bilgi aktarımı değil; eleştirel düşünme, analitik beceri, problem çözme ve öğrenmeyi öğrenme gibi 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması gerektiği, eğitim sürecinin sınav odaklı değil, öğrenme odaklı şekilde yürütülmesinin önemli olduğu belirtilmiştir.

2025 yılının ülkemizde “Aile Yılı” ilan edilmesi, aile kurumunun korunması, güçlendirilmesi ve desteklenmesine yönelik politikaların önemini ortaya koymaktadır. Normal gelişim gösteren çocukların aileleri ile özel gereksinimli çocukların ailelerinin ihtiyaçları arasında belirgin farklılıklar olduğu; bu durumun hem ebeveynlerin yüklediği roller hem de stres düzeyleri üzerinde etkili olduğu ifade edilmiştir. Özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerde anne-baba rollerinde özellikle stres yönetimi ve eşit sorumluluk paylaşımı ihtiyacı dile getirilmiştir.

Mülteci ailelerin ve çocukların eğitim süreçlerine etkin biçimde dahil edilmesi, aile içi eğitim yönetiminde kapsayıcılığın bir gereği olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda mülteci çocukların yalnızca akademik açıdan değil, aynı zamanda sosyal uyum ve değerler eğitimi açısından da desteklenmeleri gerektiği belirtilmiştir.

Yabancı dil eğitim süreçlerinde kültürel duyarlılık, küresel vatandaşlık ve kapsayıcılığın önemi vurgulanmıştır. Yabancı dil öğreniminde aile

İletişim Fakültesi

desteğinin kritik olduğu ifade edilmiştir. Ailelerin yabancı dil eğitime olumlu yaklaşımı ve teşvik edici tutumu, çocukların kültürlerarası farkındalıklarını geliştirmektedir.

Aile içi iletişim biçiminin (saygılı, empatik, demokratik) çocukların değer gelişiminde ve küresel vatandaşlık bilinci kazanmalarında belirleyici olduğu vurgulanmıştır. Anne ve babaların yalnızca yönlendirici değil, aynı zamanda davranışlarıyla rol model oldukları; çocukların değerleri, aile bireylerinin tutum ve davranışlarını gözlemleyerek benimsedikleri ifade edilmiştir.

Tespit ve Görüşler

Farklı kültürel arka planlardan gelen ailelerin çocukları, okul öncesi eğitim kurumuna başladıklarında kendi ahlaki ve kültürel değerleriyle kurumda karşılaştıkları değerler arasında çatışma yaşayabilmektedir. Bazı ailelerde bireysel özerklik ön plandayken, bazılarında topluluk yararına hareket etmenin önemsenmesi çocukların değer gelişiminde farklılık yaratmaktadır. Bu durum çocuklar için hem değerler arası çatışma hem de kültürel zenginleşme fırsatı doğurabilmektedir.

Çocuğun yerel kimliğini geliştirebilmesi için kendi kültürüne ve ana diline hâkim olması gerektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda ailelerin hem kendilerinin hem de çocuklarının kültürüne dair bilgi ve bilinç sahibi olmaları; kültürel eserler okumaları ve kültürel faaliyetlere katılmaları önem taşımaktadır. Sadece çocukların değil, ailelerin bir bütün olarak bu etkinliklere aktif katılım göstermesi gerektiği vurgulanmıştır.

Eğitim programları hazırlanırken bireysel farklılıklar gözetilmeli; normal gelişim gösteren çocukların aileleri ile özel gereksinimli çocukların ailelerine yönelik farklılaştırılmış destek mekanizmaları geliştirilmelidir.

Kültürel duyarlılığa sahip bireyler yetiştirebilmek için ailelerin de kültürel duyarlılıklarının artırılması gerektiği ifade edilmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan temel değerlerin aile eğitiminde yaşatılmasının önemi belirtilmiş; ancak bu değerlerin küresel vatandaşlık anlayışıyla bütünleştirilmesi gerektiği, böylece çocukların hem yerel kimliklerine bağlı hem de küresel sorumluluk sahibi bireyler olarak yetiştirilmelerinin sağlanacağı vurgulanmıştır. Yabancı dildeki eserler ve kültürel faaliyetlere erişimin kolaylaştırılması ve ailelerin bu tür kaynaklara daha ulaşılabilir şekilde yönlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

İletişim Fakültesi

Gelecek Araştırmalara/Uygulamalara Yönelik Öneriler

- Kültürel duyarlılık, küresel vatandaşlık ve kapsayıcılık konularında ailelerin bilinçlendirilmesi; kültürel etkinliklere katılımın kolaylaştırılması ve belediyeler tarafından ücretsiz etkinliklerin (tiyatro, konser vb.) artırılarak ailelere etkin şekilde duyurulması önerilmektedir.
- Aile fertlerinin farklı kültürlerle bir araya gelebileceği etkinliklerin yerel idareler tarafından düzenlenmesi ve teşvik edilmesi önerilmektedir.
- Ebeveynlerin değerler eğitimi konusunda bilinçlendirilmesi ve ailelere bu değerleri nasıl modelleyebileceklerine dair özellikle uygulamalı eğitimler verilmesi önerilmektedir.
- Ailelere, çocuklara ve öğretmenlere yönelik “öğrenmeyi öğrenme” ve “dijital okuryazarlık” içerikli eğitim programlarının düzenlenmesi önerilmektedir.
- Okullarda aile-öğretmen iletişimini güçlendirecek şekilde yapılandırılmış toplantılar ve atölyeler yapılması; tarafların beklenti ve sorumluluklarının netleştirilmesi önerilmektedir.
- Ailelerin çocuklarının ilgi ve potansiyellerini daha iyi tanımalarını destekleyecek rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir.
- Öğretmenlere, ailelerle daha verimli iletişim kurabilmeleri için hizmet içi eğitimler verilmesi; böylece sürecin karşılıklı destekleyici bir yapıya kavuşması önerilmektedir.
- Öğretmen akademilerinde sunulan eğitimlerin içeriğinin zenginleştirilmesi; üniversitelerde yer alan Topluma Hizmet derslerinin içeriğinin aile eğitimi ve toplumsal sorumluluk boyutuyla daha uygun hale getirilerek bu çalışmaların sürdürülebilirliğinin sağlanması önerilmektedir.
- Mülteci çocuklar ve ailelerinin eğitim süreçlerine daha etkin katılımı için toplumsal kurumlarda çeviri desteği sağlanması önerilmektedir.
- Çocukların ve ebeveynlerin ihtiyaçlarını doğru belirlemek amacıyla bütüncül bir bakış açısıyla ihtiyaç analizlerinin yapılması; elde edilen veriler doğrultusunda kapsayıcı programların geliştirilmesi ve sürecin etkin, sürdürülebilir olması için aile-okul-üniversite iş birliğinin güçlendirilmesi önerilmektedir.

İletişim Fakültesi

Sonuç ve Değerlendirme

Bu oturum, aile içi eğitim yönetiminin yalnızca bireysel bir sorumluluk alanı olarak değil, aynı zamanda toplumsal gelişimin temel belirleyicilerinden biri olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Katılımcıların katkıları, anne ve baba rollerinin çocukların değer gelişiminde ve kimlik inşasında üstlendikleri kritik rolü güçlü biçimde vurgulamıştır. Normal gelişim gösteren çocukların aileleri ile özel gereksinimli çocukların aileleri arasındaki farklılıklar, eğitim programlarında bireysel ihtiyaçların gözetilmesinin zorunluluğunu ortaya koyarken; mülteci ailelerin yaşadığı özgün sorunlar, kapsayıcı yaklaşımların vazgeçilmezliğini açıkça göstermiştir.

Oturumda ayrıca, ailelerin yalnızca bilgi aktarıcı değil, aynı zamanda davranışlarıyla rol model oldukları; çocukların değerleri gözlem yoluyla içselleştirdikleri, bu nedenle ebeveynlere değerler eğitimi ve model olma konusunda destek verilmesinin önem arz ettiği dile getirilmiştir. Çocuklara eleştirel düşünme, problem çözme, öğrenmeyi öğrenme ve dijital okuryazarlık gibi 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasının gerekliliği özellikle vurgulanmış; eğitim süreçlerinin sınav odaklı değil, öğrenme odaklı biçimde yapılandırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Bunun yanı sıra, aile-öğretmen iletişiminin yapılandırılmış toplantı ve atölyeler aracılığıyla güçlendirilmesi, öğretmenlere ailelerle etkili iletişim kurabilmeleri için hizmet içi eğitimler verilmesi, üniversitelerdeki topluma hizmet derslerinin aile eğitimi ve toplumsal sorumluluk boyutuyla yeniden düzenlenmesi gerekliliği öne çıkmıştır. Ayrıca yerel yönetimlerin, ailelerin farklı kültürlerle etkileşim kurabileceği kültürel etkinlikler düzenleyerek ve ücretsiz programları erişilebilir kılarak kapsayıcı bir toplum inşasına katkı sağlaması önerilmiştir.

Çalıştay Bağlamına Katkı

Tüm bu bulgular, aile içi eğitim yönetiminin disiplinler arası bir bakış açısıyla ele alınması gerektiğini göstermektedir. Ortaya konulan görüş ve öneriler, gelecekte yapılacak araştırmalara yön verecek nitelikte olduğu gibi, eğitim politikaları ve uygulamalarına da somut katkılar sunacak mahiyettedir. Bu yönüyle oturum, çalıştayın genel bağlamına hem akademik hem de toplumsal düzeyde anlamlı ve sürdürülebilir katkılar sağlamıştır.

İletişim Fakültesi

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile İçi İlişkilerin Aile Sosyolojisi Alanında İncelenmesi Rapor

Katılımcılar:

Moderatör: Prof. Dr. Emel POYRAZ

Prof. Dr. Fatma Beğlü DİKEÇLİGİL

Uzm. Psk. Esmâ Betül ACAR

Uzm. Klinik Psk. Kevser KARAKÖSE

Raportör: Dr. Öğr. Üyesi Ümmügölsüm TALİPOĞLU

Çalıştayın bu oturumunda aşağıda yer alan alt başlıklarda sorunlar dile getirilmiş, görüşler açıklanmış ve öneriler geliştirilmiştir.

- 1.Modernite ve Modernleşme
- 2.Hak ve Sorumluluklar
- 3.Kültürel Dönüşüm ve Medyanın Etkisi
- 4.Ailenin Değişen Formu
- 5.Gençler ve Mutluluk Algısı

Modernite ve Modernleşme

Çalıştayda modernite ve modernleşme kavramlarının ayrımı üzerinde durulmuştur. Modernleşme bir süreç olarak tanımlanırken, modernite bir zihniyet ve bakış açısı olarak değerlendirilmiş, modernleşme süreci ile bu zihniyetin topluma benimsetildiği dile getirilmiştir. Modernitenin temel ilkeleri akılcılık, bireycilik, özgürlük, bilim ve teknoloji, dünyevileşme ve ilerleme olarak sıralanmıştır. Bu ilkelerin toplumsal yapıyı dönüştürdüğü, bireylerin zihinsel kodlarını değiştirdiği ve aile kurumunu doğrudan etkilediği vurgulanmıştır.

Hak ve Sorumluluklar

Son 200 yıldır bireyin haklarına yoğun vurgu yapılmasına karşın, sorumlulukların göz ardı edildiği belirtilmiştir. Oysa hak ve sorumlulukların birlikte var olduğu, özellikle aile içinde bu dengenin sağlanmasıyla çatışmaların azalacağı dile getirilmiştir. Batı toplumlarında hak ve sorumlulukların görece dengelendiği, buna karşın bizim toplumumuzda sorumluluk bilincinin yeterince gelişmediği ifade edilmiştir.

İletişim Fakültesi

Kültürel Dönüşüm ve Medyanın Etkisi

Modernitenin ilkeleri toplumsal değerleri dönüştürürken, sosyal medya ve televizyon programlarının bu süreci hızlandığı belirtilmiştir. Aile kurumunun bu değişimden olumsuz etkilendiği, özellikle popüler medya içeriklerinin aile ve evlilik kurumunu zayıflattığı vurgulanmıştır. Devletin, aileyi güçlendiren yapıcı medya içeriklerine destek sağlaması gerektiği dile getirilmiştir.

Ailenin Değişen Formu

Çalıştayda ailenin yok olmayacağı, ancak biçim değiştireceği görüşü öne çıkmıştır. İnsanın psikolojik bir varlık olduğu, aidiyet duygusunu aile içerisinde yaşadığı ve bu nedenle aile kurumunun varlığını sürdüreceği ifade edilmiştir. Sağlıklı bir aile için hak ve sorumluluk dengesinin gözetilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca ailede sevgi unsurunun önemi, Amala ve Kamala örneği üzerinden açıklanmıştır. Bu bağlamda, 1920 yılında Hindistan'ın Kalküta bölgesinde kurtlarla birlikte büyüyen Amala (1,5 yaşında) ve Kamala (8 yaşında) kardeşlerin hikâyesi aktarılmıştır. Yetimhaneye alındıklarında insanlarla iletişim kurmakta zorlandıkları, hatta konuşmayı öğrenemedikleri gözlemlenmiştir. Bu örnek, çocuğun gelişiminde aile sevgisi ve ebeveynin rolünün ne denli belirleyici olduğunu göstermektedir.

Gençler ve Mutluluk Algısı

Gençlerin evlilikte en çok aradığı şeyin mutluluk olduğu belirtilmiştir. Gençlerin, mutluluğu masallardaki gibi bir noktada erişip o şekilde devam edeceğini düşündüğünden bahsedilmiştir. Bu nedenle mutluluk kavramının doğru bir şekilde tanımlanmasının önemi vurgulanmıştır.

Bu bağlamda yapılan araştırmalar gençlerin evliliğe yönelik algısındaki değişimden söz edilmiştir. Bununla ilgili olarak Üsküdar Üniversitesi tarafından 6 farklı ülkede gerçekleştirilen 'Türk Dünyası Üniversite Gençliğinin Gözünden Aile ve Evlilik' araştırmasına göre, hiç evlenmek istemediğini bildirenlerin oranı %12,4 olduğu vurgulanmıştır. Bu verinin, gençlerin evliliğe bakış açısındaki değişimi somut olarak gösterdiğinden söz edilmiştir.

İletişim Fakültesi

Sonuç ve Öneriler

Çalıştayın bu oturumunda konuşulanlar beş ana başlık altında ele alınmıştır. Modernite ve Modernleşme, Hak ve Sorumluluklar, Kültürel Dönüşüm ve Medyanın Etkisi, Ailenin Değişen Formu, Gençler ve Mutluluk Algısı

Çalıştay tartışmalarında, modernitenin toplumsal yapıyı dönüştürdüğü, aile kurumunun değişim sürecinde çeşitli tehditlerle karşı karşıya olduğu, ancak yok olmayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Aile kurumunun güçlendirilmesi için hak ve sorumluluk dengesinin sağlanması, sevgi temelli ilişkilerin geliştirilmesi ve gençlere gerçekçi mutluluk anlayışının kazandırılması önerilmiştir. Kültürel bir erozyon yaşadığımızdan batıdan gelen kavramların yerini daha anlamlı ve bize uygun şeylerle doldurmamız gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, medya içeriklerinin aileyi destekleyecek şekilde düzenlenmesi gerektiği dile getirilmiştir. Medya içeriklerinin üretilmesi için devletin fon sağlamasının önemi vurgulanmıştır. 2025 yılının Türkiye’de ‘Aile Yılı’ olarak kabul edilmesi doğrultusunda, aile kurumunu destekleyici çalışmaların bir marka kimliği etrafında bütünleştirilmesi önerilmiştir.

Çalıştayda ayrıca, gerek evlilikte gerekse toplumsal yaşamda ‘ya/ya da’ ilkesi yerine ‘hem-hem de’ anlayışıyla hareket etmenin daha sağlıklı ilişkiler ve daha uyumlu bir toplum için önemli olduğu dile getirilmiştir. Bu yaklaşım, karşıtlıkları bir çatışma unsuru olarak değil, birbirini tamamlayan unsurlar olarak görmeyi sağlayacak ve aile kurumunun güçlenmesine katkıda bulunacağı ifade edilmiştir.

İletişim Fakültesi

Kişilerarası İletişimin Temeli Aile İçi İlişkilerin Aile Psikolojisi Alanında İncelenmesi Rapor

Katılımcılar:

Moderatör: Doç Dr. Merve Çerçi

Doç. Dr. Zuhâl Akbayır

Dr. Öğr. Ü. Fatıma Tuba Yaylacı

Ebru Çoşar – Sosyolog

Raportör: Doç. Dr. Sümeyra Tüzün Tekkökoğlu

Bu çalıştayda aile içi ilişkiler bağlamında kişilerarası iletişimin temel belirleyicileri ele alınmış; iletişim tarzları, bağlanma stilleri ve aile içi rollerin iletişim dinamikleri üzerindeki etkileri tartışılmıştır. Ayrıca bu alanlardaki sorunlar tespit edilmiş ve çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Aile içi İletişim Tarzları

Aile içi iletişim biçimleri, bireylerin psikososyal gelişimleri üzerinde doğrudan etkili olmakta, aynı zamanda sağlıklı ilişkilerin kurulmasında kritik bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda, Virginia Satir'in (1967) iletişim kuramı temel alınarak aile içi iletişim tarzları tartışılmıştır. Satir, disfonksiyonel ailelerde sıkça görülen dört temel işlevsiz iletişim biçimi tanımlamıştır:

- Yatıştırıcı (placator): Sürekli uyum sağlayarak çatışmadan kaçınan birey.
- Suçlayıcı (blamer): Diğerlerini sorumlu tutarak kendini üstün görme eğiliminde olan birey.
- Aşırı akılcı (super-reasonable): Duygusal ifadelerden uzak, yalnızca mantığa dayalı iletişim kuran birey.
- İlgisiz (irrelevant): Konuyla ilgisiz tepkiler vererek iletişimden kaçınan birey.

Bu dört iletişim biçimi işlevsiz olup, aile üyeleri arasında sağlıklı ve açık iletişimi engellemektedir. Satir'e göre işlevsel iletişim tarzı ise "uyumlu (congruent)" iletişim biçimidir. Bu tarzda bireyler, duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını tutarlı biçimde ifade eder; açık, doğrudan ve empatik bir iletişim ortamı oluştururlar.

İletişim Fakültesi

Çalıştayda ayrıca açık iletişim tarzı, şeffaflık, empati, karşılıklı saygı, dürüstlük ve aktif dinleme gibi unsurlar üzerinden değerlendirilmiştir. Açık ve etkili iletişim, aile bireyleri arasında güven, aidiyet ve karşılıklı destek duygularını pekiştirmekte; çocukların sosyal adaptasyon süreçlerine olumlu katkılar sunmaktadır (Gottman & Silver, 1999). Buna karşılık, çatışmacı iletişim ortamlarında büyüyen çocukların hem aile içinde hem de toplumsal düzeyde uyum problemleri yaşadığı vurgulanmıştır.

Uzlaşmacı iletişim tarzı, aile üyeleri arasında açıklık, karşılıklı anlayış, aktif dinleme ve ortak karar alma süreçlerinin etkinleştirildiği bir iletişim biçimi olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda ilişki tarzlarının, bireylerin erken dönem bağlanma stilleri ile doğrudan ilişkili olduğu ifade edilmiştir.

Bağlanma Stilleri ve Aile içi İletişim

Bağlanma kuramı, John Bowlby (1969) ve Mary Ainsworth (1978) tarafından geliştirilen, bireyin özellikle çocukluk döneminde bakım verenle kurduğu ilişkilerin, ileriki dönem kişilerarası ilişkilerini nasıl şekillendirdiğini açıklayan bir teorik çerçevedir.

Çalıştayda, bireyin bağlanma biçiminin, özellikle yaşamın ilk 18 ayında, birincil bakım verenleriyle kurduğu ilişki üzerinden geliştiği vurgulanmıştır. Bu dönemde gelişen bağlanma örüntüsü, bireyin hem duygusal düzenleme becerilerini hem de iletişim tarzlarını belirlemektedir.

Tartışılan başlıca bağlanma stilleri:

- **Güvenli Bağlanma:** Bakım verenin duyarlı, tutarlı ve destekleyici olması sonucu gelişir. Güvenli bağlanan bireyler, açık, yapıcı ve duygu paylaşımına dayalı bir iletişim kurma eğilimindedir (Ainsworth et al., 1978).
- **Kaygılı (İkircikli) Bağlanma:** Bakım verenin tutarsız ilgisi sonucunda gelişir. Bu bireyler aşırı onay arayışı, terk edilme korkusu ve yanlış anlaşılma endişesi taşır; bu da iletişimde yoğun duygusal dalgalanmalara yol açar (Bartholomew & Horowitz, 1991).
- **Kaçınan Bağlanma:** Duygusal olarak mesafeli ve reddedici ebeveyn tutumları sonucu gelişir. Bu bireyler içe dönük, mesafeli ve yüzeysel iletişim biçimlerini benimser, genellikle duygusal yakınlıktan kaçınırlar.
- **Dağınık/Düzensiz Bağlanma:** Genellikle travmatik ya da ihmal edici ebeveyn davranışları sonucu gelişir. Bu bağlanma stiline sahip bireylerde iletişim öngörülemez, tutarsız ve çoğunlukla kaotiktir (Main & Solomon, 1990).

İletişim Fakültesi

Çalıştayda bağlanma biçimlerinin, aile içi iletişim tarzlarının niteliğini doğrudan etkilediği vurgulanmış; güvenli bağlanmanın açık, empatik ve çözüm odaklı bir iletişim ortamı oluşturma kapasitesine katkı sunduğu belirtilmiştir.

Aile içi Roller ve İletişim Dinamikleri

Bu bölümde anne-baba rolleri, kuşak farkları, ebeveyn-çocuk iletişimi (özellikle ergenlik döneminde) ile kardeşler arası iletişim ve rekabet başlıkları tartışılmıştır.

Kuşak farklarının, özellikle ebeveynlerin değer sistemleri ile çocukların bireysel beklentileri arasında çatışmalara yol açtığı ifade edilmiştir. Ergenlik döneminde kimlik arayışı, bağımsızlık ihtiyacı ve sınırların test edilmesi, ebeveyn-çocuk iletişimini zorlaştırmaktadır. Aynı zamanda kardeşler arası kıyaslamaların, aile içi gerginlikleri artırdığı vurgulanmıştır.

Bu noktada, aile içi sorunların çözümünde suçlayıcı, hakaret içeren veya kırıcı dil yerine, çözüm odaklı, saygılı, empatik ve aktif dinlemeye dayalı bir iletişim yaklaşımının benimsenmesinin önemi dile getirilmiştir. Pasif ya da saldırgan iletişim yerine, "ben dili" kullanılarak ihtiyaçların açıkça ifade edildiği ve ortak paydaların gözetildiği sağlıklı iletişim biçimlerinin teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Gordon, 1970).

Tespit Edilen Sorunlar

1. Güvenli bağlanmayı zedeleyen unsurlar arasında ebeveyn duyarsızlığı, çocukların temel psikolojik ve fiziksel ihtiyaçlarına yanıt verilememesi öne çıkmaktadır.
2. Ebeveynlerin çocuklarını dinlemek yerine dijital mecralara yönelmeleri, çocukların bu kaynaklardan duygusal rehberlik öğrenmeleri, güvenli bağlanma ve sağlıklı iletişim gelişimini olumsuz etkilemektedir.
3. Kuşaklar arası olumsuz iletişim örüntülerinin aktarımı, güvenli bağlanmanın önünde engel oluşturmaktadır.
4. Madde bağımlılığının yoğun olduğu bölgelerde yaşayan ailelerde, ebeveyn-çocuk iletişiminin zayıf olduğu ve güvenli bağlanmanın sağlanamadığı gözlemlenmektedir.
5. Medya temsilleri, özellikle aile içi iletişim ve ilişkilerde sağlıklı rol modellerin yaygınlaştırılması yoluyla aile dinamiklerine olumsuz yansımaktadır.

İletişim Fakültesi

Geliştirilen Çözüm Önerileri

- 1.Ebeveynlere yönelik dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması, aile içi iletişim kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.
- 2.Her ailenin bir aile psikoloğu ve iletişim uzmanına erişimi, ailevi sorunların erken dönemde tespiti ve çözümü açısından önem taşımaktadır.
- 3.Farklı disiplinlerden oluşan uzman ekiplerce aile dinamiklerinin analizi, davranışsal içgörülerin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.
- 4.Medya içeriklerinde aile ve ilişki temsillerine yönelik teşvik edici ve rehberlik edici mekanizmaların oluşturulması, sağlıklı modellerin yaygınlaştırılmasına hizmet edecek; kamu spotları ve yapıcı kampanyalar yoluyla olumlu aile temsilleri desteklenecektir.
- 5.Anne-baba okullarının (çevrimiçi/yüz yüze) yaygınlaştırılması, ebeveyn olmadan önce bireylerin sağlıklı iletişim ve bağlanma stilleri hakkında bilgi edinmelerine olanak tanıyacaktır.

Sonuç

Bu çalıştayda, aile içi iletişim ve bağlanma biçimlerinin bireylerin psikososyal gelişiminde oynadığı temel roller çok yönlü biçimde ele alınmış, yaşanan sorunlara disiplinler arası bir yaklaşımla çözüm önerileri geliştirilmiştir. Elde edilen bulgular, yalnızca bireysel ve ailevi düzeyde değil; toplumsal refah, kuşaklar arası ilişkiler ve kültürel süreklilik açısından da dikkate değer sonuçlar ortaya koymaktadır.

Çalıştayda vurgulanan temel noktalardan biri, aile içi iletişimin bireylerin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişim süreçleri üzerinde doğrudan belirleyici olduğudur. Sağlıklı iletişim biçimlerinin desteklenmesi, yalnızca çocukların güvenli bağlanma geliştirmesini değil, aynı zamanda toplumsal yaşamda daha uyumlu, empatik ve sorumlu bireylerin yetişmesini de mümkün kılmaktadır. Buna karşılık, olumsuz iletişim örüntülerinin ve bağlanma sorunlarının nesiller boyunca aktarılmasının, bireysel düzeyde ruh sağlığını, toplumsal düzeyde ise sosyal uyumu zedelediği görülmüştür. Bu bağlamda kuşaklar arası aktarımın tek yönlü ve olumsuz bir süreç olmadığı, aksine sağlıklı iletişim ve bağlanma biçimlerinin de aktarılabilceği, dolayısıyla ailelerin aynı zamanda olumlu kültürel ve duygusal mirasın taşıyıcıları olabileceği özellikle vurgulanmıştır.

İletişim Fakültesi

Çalıştay çıktıları, iletişim ve psikoloji disiplinlerinin kesişiminde geliştirilen bütüncül yaklaşımların, aile politikalarının oluşturulması, eğitim programlarının tasarlanması ve medya içeriklerinin düzenlenmesi süreçlerinde yol gösterici olabileceğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, ebeveynlerin ve çocukların bilinçlendirilmesine yönelik eğitimlerin yaygınlaştırılması, sağlıklı aile ilişkilerinin sürdürülebilirliği açısından stratejik bir önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, aile içi iletişimin güçlendirilmesi; bireylerin psikolojik dayanıklılığını, toplumsal uyumu ve kuşaklar arası olumlu aktarımı destekleyen kritik bir unsur olarak görülmelidir. Bu doğrultuda, çalıştayda geliştirilen önerilerin yalnızca teorik bir çerçevede kalmayıp, uygulamaya dönük politika ve projelerle desteklenmesi gerektiği öne çıkmaktadır. Böylece, aile yapısının güçlendirilmesi hem bireysel mutluluğun hem de toplumsal refahın sürdürülebilirliği için stratejik bir yatırım olarak değerlendirilecektir.

İletişim Fakültesi

İstatistikî Bulgular Rapor

Katılımcılar:

Moderatör: Doç.Dr. Betül Özkaya

Doç. Dr. Bilge Şenyüz

Doç. Dr. Selda Ene

Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim Zeytin

Dr. Gizem Özdel

Raportör: Dr.Öğr.Üyesi Erdem Varol

Çalıştığınız bu oturumunda aşağıda yer alan alt başlıklarda sorunlar dile getirilmiş, görüşler açıklanmış ve öneriler getirilmiştir:

1.Gelir Dağılımı, Boşanma Oranları, Şiddet Vakaları, Eğitim Düzeyleri ve Bölgesel Demografik Farklar gibi Aile İstatistiklerinin Medyada Temsili.

2. Bölgesel Popülasyon ve Hanedeki Çocuk Sayısı Oranları

3. Küçülen Haneler, Değişen Aile Yapıları, Aile İçi İletişim ve Günlük Yaşama Etkileri

4.Türkiye ve Dünya İstatistikleri açısından boşanma ve evlenme oranlarındaki değişim ile aile imajının dizilerde görselleştirilmesi arasındaki ilişki.

Aile İstatistiklerinin Medyada Temsili

Katılımcılar, aileye dair istatistiklerin (gelir dağılımı, boşanma oranları, şiddet, eğitim, çocuk sayısı, bölgesel farklar) medyada bağlamdan kopuk, dramatize edilmiş biçimde sunulmasının toplumsal algıyı “kriz söylemi” üzerinden şekillendirdiğini belirtmiştir. Bu yaklaşımın moral panik üretme riski taşıdığı, dolayısıyla şeffaf, hak temelli ve etik bir dil kullanılması gerektiği vurgulanmıştır. Çözüm önerisi olarak: istatistiklerin tarihsel eğilimlerle birlikte verilmesi, mağdurları yeniden travmatize etmeyecek haber dili geliştirilmesi, umut ve çözüm odaklı çerçeveler kullanılması önerilmiştir. Örneğin gelir dağılımına ilişkin verilerin de, OECD’nin önerdiği gibi, yalnızca eşitsizlik göstergeleri üzerinden değil, aynı zamanda çözüm arayışlarına kapı aralayacak biçimde sunulması önerilmiştir. Ayrıca, üretken yapay zekânın verileri şeffaf ve erişilebilir kılmak için kullanılabileceği, fakat algoritmik önyargılara karşı insan denetiminin şart olduğu ifade edilmiştir.

İletişim Fakültesi

Bölgesel Demografi ve Çocuk Nüfusu

Dünya çapında aile kurumuna duyulan hassasiyet dolayısıyla, aile kurumu ile ilgili gelişmeler, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 1993 yılından bu yana her yıl 15 Mayıs'ta kutlanan "Uluslararası Aile Günü" (UAG) vesilesiyle dünya gündemine taşındığı ifade edilmiştir. Nüfus konusunda istatistiki bilgiler veren katılımcılar dünya genelinde doğum oranlarının düştüğü, yaşam süresinin arttığı ve göçün belirleyici olduğu bir döneme girildiğini vurgulamıştır. Türkiye'de hanehalkı büyüklüğünün azaldığı, tek ebeveynli ailelerin arttığı ve çocuk nüfus oranının düşerek yaşlı nüfusun yükseldiği belirtilmiştir. Örneğin, TÜİK'in açıkladığı güncel verilere göre, 0-4 yaş aralığındaki çocuk sayısı 2025 yılı itibarıyla 4 milyon 945 bin 831'e gerileyerek (%23,3) Cumhuriyet tarihindeki en düşük seviyelere gerilediği söylenmektedir. Çözüm önerileri arasında: bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması, çocuk ve gençlere yatırım yapılarak sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılması, aile politikalarının dijitalleşmenin fırsatlarını gözeterek yeniden kurgulanması yer almaktadır. Özellikle 2025'in "Aile Yılı" kapsamında nitelikli kentleşme ve aileyi destekleyici politikaların hızlandırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Küçülen Haneler ve Aile İçi İletişim

Türkiye'de ortalama hane büyüklüğünün hızla küçülmesinin, tek kişilik hanelerin artmasının ve boşanma sayılarının yükselmesinin yalnızca demografik değil, iletişimsel bir dönüşüm anlamına geldiğini belirtmişlerdir. TÜİK verilerine göre 2008'de 4,1 olan ortalama hane büyüklüğü, 2024'te 3,1'e düştü. Bu hızlı düşüş, Türkiye'nin geleneksel geniş aile yapısından uzaklaşıp Avrupa'ya yakınsayan bir hane modeline geçtiği ifade edilmiştir. Ailelerin bireyselleşmesi, yalnızlaşması ve iletişim kanallarının daralması, toplumsal dayanışmayı zayıflatmaktadır. Çözüm önerisi olarak: tek ebeveynli ailelere yönelik destek politikalarının geliştirilmesi, yaşanan nüfus için kurumsal bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve aileyi yalnızca barınma değil "iletişim ve anlam alanı" olarak yeniden tanımlayan stratejilerin geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kültürel Kodlar ve Medyada Aile İmgesi

Katılımcılar, Türkiye'de evlenme oranlarının düşerken boşanma oranlarının arttığını, buna karşın dünya genelinde hem evlenme hem de boşanma

İletişim Fakültesi

oranlarının gerilediğini belirtmiştir. Türk dizilerinde aile imgesinin mutsuzluk, çatışma, aldatma ve baskıcı roller üzerinden temsil edilmesi, aile kurumunu olumsuz bir biçimde görünür kılmaktadır. Türk ve yabancı dizilerin en fazla izlenen unsurları ele alındığında yabancı dizilerde ailenin merkezde yer almadığı bireyin merkezde işlendiği, ailenin ise bireyin hayatında yan öge olmasına rağmen mutluluk ile bütünleştirildiği dile getirilmiştir. Türk dizilerinde ise aile merkezde yer alan mutsuzluk, sorun yaratıcı, bireyler arasında çatışmanın kaynağı, aldatma, yalan, kin ve nefret gibi öğelerin işlendiği ve bu bağlamda aile kurmanın mutsuzluk yarattığı düşüncesi ağırlık kazandığı ifade edilmiştir. Çözüm önerisi olarak: dizilerde aile imajının yeniden olumlu çerçevelerle ele alınması, birey merkezli ama mutluluğu destekleyen hikâyelerle toplumsal algının dönüştürülmesi ve kuşaklararası ortak izleme alışkanlıklarının desteklenmesi gerektiği dile getirilmiştir. Bu sayede aile ve mutluluk ilişkisinin yeniden güçlendirilebileceği ifade edilmiştir.

Sonuç

Çalıştığınız bu oturumunda genel olarak, Türkiye’de aile yapısının küçülen haneler, artan boşanmalar, yükselen evlilik yaşları ve yaşlanan nüfus ile hızlı bir dönüşüm yaşadığı ortaya konmuştur. Bu dönüşümün yalnızca demografik bir olgu olmadığı, aile içi iletişim biçimlerini, toplumsal dayanışmayı ve kültürel değerleri kökten etkilediği belirtilmiştir. Medya ve popüler kültür, aile imajının toplumsal algısını şekillendirmede kritik rol oynamaktadır. İstatistiklerin dramatize edilmeden, etik ve çözüm odaklı sunulması; dizilerde ise aileyi mutsuzluk kaynağı olarak değil, mutluluk ve dayanışma alanı olarak temsil edecek yeni senaryoların geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Sonuç olarak, Türkiye’de aile politikalarının hak temelli, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir çerçeveye ele alınması; tek ebeveynli aileler, yaşlanan nüfus ve çocukların ihtiyaçlarını gözeten sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi; dijitalleşmenin fırsatlarının etik şekilde kullanılarak toplumsal faydaya yönlendirilmesi temel çözüm önerileri olarak öne çıkmıştır.

İletişim Fakültesi

Sonuç Bildirgesi

Giriş

Toplumun temel yapı taşı olan aile, bireyin kimlik inşasında, benlik gelişiminde ve sosyal uyum sürecinde belirleyici bir role sahiptir. Bireyin sosyal çevreye ilk aidiyetinin olduğu alan olan aile, yalnızca biyolojik bir birliktelik değil; aynı zamanda kültürel, psikolojik, ekonomik ve iletişimsel bir sistemdir.

2025 yılının “Aile Yılı” olarak ilan edilmesi, toplumsal sürdürülebilirliğin en kritik unsurlarından biri olan aile kurumunun yeniden değerlendirilmesi için önemli bir fırsat sunmaktadır. Günümüzün hızla değişen toplumsal, ekonomik ve teknolojik koşulları, aile yapısında da dönüşümlere yol açmakta; bireyler arası iletişim biçimleri, değerler sistemi ve sorumluluk paylaşımı üzerinde doğrudan etkili olmaktadır.

Aile içi ilişkilerin etkin bir şekilde yönetilememesi, küçük ölçekli krizlerin zamanla büyüyerek toplumsal düzeyde yansımalar oluşturmaya neden olmaktadır. Bu bağlamda çalıştay, stratejik bir yaklaşımla aile içi iletişim yeterliliklerinin geliştirilmesini, proaktif iletişim modellerinin uygulanmasını ve kriz yönetiminde işlevsel çözüm yollarının tartışılmasını amaçlamıştır.

Aile yapısının güçlendirilmesi amacıyla ekonomi, iletişim, sağlık, eğitim, psikoloji ve sosyoloji boyutlarında kapsamlı analizlerin yapıldığı çalıştayda, aile birliğinin sürdürülebilirliğine ilişkin sorun alanları ve çözüm önerileri sistematik biçimde değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalıştay, Türkiye’de aile yapısının bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesini ve farklı disiplinlerin katkısıyla güçlendirilmesini hedeflemektedir. Çalıştayda, aile birliğinin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik çözüm önerileri geliştirilmiş; iletişimsel, ekonomik, psikolojik ve sosyolojik değişkenlerin etkileşimi tartışılmıştır.

Aşağıdaki araştırma soruları, bu kapsamda çalıştayın yönlendirici çerçevesini oluşturmuştur:

- Aile birliğinin etkin iletişim içinde yürümesi için kamu kurumlarına düşen sorumluluklar nelerdir?
- Medyanın, aile bağlarını güçlendirmedeki rolü nasıl daha etik ve kapsayıcı hale getirilebilir?

İletişim Fakültesi

Yeni iletişim teknolojileri aile içi etkileşimi destekleyici biçimde nasıl değerlendirilebilir?

Aile birliğine ilişkin istatistiksel göstergeler, iletişimsel sürdürülebilirlik açısından ne tür eğilimler göstermektedir?

Çalıştay Sunumları ve Tartışmalar

1. Aile İçi Ekonomi Yönetimi

Prof. Dr. Zeynep Ökten, ekonomik sürdürülebilirliğin aile birliğinin devamlılığındaki rolüne dikkat çekmiştir. Doğurganlık eğilimleri, tüketim alışkanlıkları ve genç istihdamı arasındaki ilişkinin analiz edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Finansal okuryazarlık, aile bütçesi planlama, tasarruf bilinci ve sürdürülebilir tüketim kültürünün medya aracılığıyla topluma kazandırılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, kadınların istihdamını destekleyecek sosyal politikaların (kreş, yaşlı bakım hizmetleri, esnek çalışma modelleri) ekonomik eşitlik için kritik olduğunu vurgulamıştır.

2. Medyanın Kültürel Rolü

Prof. Dr. Serhat Ulağlı, medyada kullanılan eril dilin toplumsal cinsiyet rollerini yeniden ürettiğini ifade ederek, aile içi ilişkilerde sorumluluk paylaşımının kültürel temsillerle doğrudan bağlantılı olduğunu belirtmiştir. Medyada yaşlılık, ebeveynlik ve bakım emeği konularının görünürlüğünün artırılması gerektiğini savunmuştur.

3. Ailede Sağlık Yönetimi

Prof. Dr. Ayşe Ergün, toplum sağlığının sürdürülebilirliğinde aile sağlığının kritik önemde olduğunu vurgulamıştır. Halk sağlığı, ruh sağlığı, ergen ve yaşlı sağlığı alanlarında bilinçlendirme programlarının yaygınlaştırılması gerektiğini, aile sağlığı merkezlerinde hemşire istihdamının artırılmasının ise koruyucu sağlık hizmetlerinin etkinliğini güçlendireceğini ifade etmiştir.

4. Eğitim ve Ebeveynlik Becerileri

Dr. Öğr. Üyesi Feyza Püsküllü, çocukların 21. yüzyıl becerileriyle donatılmasının yalnızca okul sistemine değil, ailelere de düşen bir sorumluluk olduğunu belirtmiştir. Eleştirel düşünme, problem çözme ve "öğrenmeyi öğrenme" becerilerinin kazandırılabilmesi için aile-okul-çocuk üçgeninde etkin iletişim modelleri önerilmiştir.

İletişim Fakültesi

5. Ailede Hak ve Sorumluluk Bilinci

Prof. Dr. Emel Poyraz, bireylerin sorumluluk bilincinin erken yaşta aile içinde şekillendiğini, kültürel değerlerin aktarımında medyanın eğitici rol üstlenmesi gerektiğini dile getirmiştir. Aile mutluluğunun sadece duygusal bir kavram değil, aynı zamanda kültürel sürekliliğin göstergesi olduğunu vurgulamıştır.

6. Aile Psikolojisi ve Dijital Okuryazarlık

Doç. Dr. Merve Çerçi, dijital çağda aile dinamiklerinin değiştiğini, özellikle ebeveynlerin dijital okuryazarlık konusunda desteklenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Psikolojik danışmanlık ve erken müdahale mekanizmalarının yaygınlaştırılmasıyla aile içi krizlerin önlenebileceğini belirtmiştir.

7. İstatistiksel Bulguların Analizi

Doç. Dr. Betül Özkaya başkanlığındaki grup, aile temsillerinin medya içeriklerindeki görünümünü incelemiştir. Türk dizilerinde aile içi çatışmalar, şiddet ve aldatma temalarının yoğunluğuna karşın; Batı dizilerinde dayanışma ve birlik temalarının ön plana çıktığı gözlemlenmiştir. Bu durum, medyanın toplumsal aile algısı üzerindeki etkisinin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Çalıştayan genel bulguları, aile yapısının güçlendirilmesi için çok boyutlu, disiplinler arası ve sürdürülebilir politikaların gerekliliğini ortaya koymuştur

1. Ekonomik Sürdürülebilirlik:

Plansız ekonomi yönetimi, aile içi krizlerin en önemli nedenlerinden biridir. Finansal okuryazarlığın artırılması, kadın istihdamının desteklenmesi ve yeşil ekonomi temelli mesleki eğitim programlarının yaygınlaştırılması öncelikli hedefler arasında olmalıdır.

2. İletişim ve Medya Politikaları:

Aileyi güçlendiren, kapsayıcı ve etik iletişim biçimlerinin medyada teşvik edilmesi gerekmektedir. Kamu yayıncılığı politikaları aile bağlarını güçlendirecek, eğitimsel ve kültürel içerikleri öncelemelidir.

İletişim Fakültesi

3. Sağlık ve Psikolojik Destek:

Toplumun yaşlanmasıyla birlikte, aile sağlığı merkezlerinin işlevi genişletilmeli; psikolog ve aile danışmanlarının sayısı artırılmalıdır. Sağlıklı yaşam bilinci, sürdürülebilir bir toplumun temelidir.

4. Eğitim ve Ebeveynlik Yetkinliği:

Annelik-babalık eğitimleri, çocuk gelişimi ve aile içi iletişim konularında yaygınlaştırılmalı; okul, aile ve toplum üçgeninde iletişim temelli bir eğitim modeli uygulanmalıdır.

5. Dijital Okuryazarlık:

Aile bireylerinin dijital ortamda maruz kaldıkları riskleri yönetebilmesi için dijital okuryazarlık programları geliştirilmelidir. Özellikle çocukların güvenli dijital katılımı ebeveyn gözetiminde desteklenmelidir.

6. Aile Danışmanlığı ve İzleme Mekanizmaları:

Yeni evlenen çiftlere yönelik aile içi iletişim, kriz yönetimi, ekonomik planlama gibi konularda eğitimler verilmeli; evlilik sonrası ilk iki yıl boyunca danışmanlık desteği sağlanmalıdır.

Genel Değerlendirme

“Ulusal Aile Çalıştayı”, aileyi yalnızca bir toplumsal kurum değil, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmanın ve toplumsal refahın temel birimi olarak ele almıştır. Bu bağlamda geliştirilen öneriler, politika yapıcı kurumlar, yerel yönetimler, medya kuruluşları ve akademik çevreler için yol gösterici niteliktedir.

Aile yapısının korunması, yalnızca bireysel sorumlulukla değil; toplumsal dayanışma, eşitlikçi politikalar ve sürdürülebilir iletişim kültürü ile mümkündür.